1853. DERTIGSTE JAARGANG. Nº. 105.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1.75.

ZATURDAG 31 DECEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve **35** cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJVOEGSEL gratis uitgegeven.

Aan onze Lezers!

't Is ons een genoegen, dat wij verpligt zijn een woord tot U te moeten spreken. Gebeurt het toch dikwijls, dat de toespraak eener Redactie tot de lezers het uitvloeisel is van haren onbehagelijken toestand, een beroep op meerdere ondersteuning in de noodzakelijkste behoeften van haar dagblad-leven, ja soms een verzoek, dat, onverhoord gelaten, haar laatste woord dreigt te zijn — bij ons is het anders, want wij beginnen dien toespraak met hartelijken dank aan onze Lezers, voor de klimmende belangstelling, die zij aan onzen Journalistischen arbeid bewezen.

't Is waar, wij hebben de overtuiging, dat de abonnements-prijs van onze Courant, berekend naar hare grootte en de hoeveelheid letterdruks die zij geeft, lager is, dan die van bijna elk ander blad, maar, hoeveel dit ook reeds beteekent — het is niet genoeg. De waarde van den inhoud is het, die hoofdzakelijk het oordeel der lezers regelt en beslist over het leven of sterven van een blad, en dat oordeel is ons gunstig. Een steeds meerder namen tellende abonnements-lijst toch is daarvan de welsprekende getuige; maar ook de mondelinge en schriftelijke bewijzen van goedkeuring, die wij van tijd tot tijd over den inhoud en de rigting onzer Courant mogen ontvangen, gaven ons daarvan menig blijk. Dat vleide onze betamelijke eigenliefde en hielp ook de moeite en opofferingen, die wij voor den bloei van ons blad aanwendden, vergoeden; maar het verleidde ons niet tot stilstand op het pad dat wij insloegen. Streeft onze Provincie voorwaarts, — zij het nog niet, met zoo groote schreden als mogelijk zou kunnen zijn en velen wenschen — gordt zij zich aan tot krachtdadige ontwikkeling van hare te lang sluimerende krachten, — wij, die zoo vele jaren voor en over hare zedelijke en stoffelijke belangen spraken, hebben ons voornamelijk in den jongsten tijd, beijverd, om haar niet alleen bij te blijven op den weg des vooruitgangs, maar ook, waar het in 't bereik onzer kracht lag en het ons gepast scheen, haar eenige schreden vooruit te snellen en te wijzen op het goede, ter regter en ter linkerzijde en in 't verschiet te vinden. Wakker te zijn en te blijven op onzen post, is de taak die wij ons gaven en wij zullen steeds toonen, dat de vervulling dier taak ons ernst is. Tot een bewijs daarvan, diene het volgende:

Te beginnen met het eerste Nommer van 1854 zal deze Courant de volgende rubrieken tellen: 1. officiële stukken; 2. hoofdartikelen; 3. Overzigt der belangrijkste gebeurtenissen; 4. Binnenlandsche berigten; 5. Buitenlandsche berigten; 6. Nieuws uit Drenthe; 7. Landbouw en veeteelt, handel, scheepvaart, nijverheid, letterkunde, kunst enz.; 8. Nieuws uit Kerk en school; 9. Nieuws uit de regtzaal; 10. Mengelingen; 11. Ingezonden stukken; 12. Correspondentie; 13. Verteller enz.; 14. Advertentien; 15. Burgerlijke stand en 16. Handels en Effecten noteeringen.

Nopens bovenstaande verdeeling van den inhoud diene nog het volgende.

Het *Overzigt* blijft zoo als het is — doch neen! Wij zullen het nog beter trachten te maken. Men heeft ons ingefluisterd, dat velen de vreemde woorden, die daarin wel eens voorkomen, in 't vervolg gaarne zouden missen, wel nu — wij zullen ons van die taal-zonden zoo veel mogelijk vreemd houden, vooral ook, omdat wij overtuigd zijn van de billijkheid van dien wensch. Ons blad toch wordt hoe langer zoo meer eigen in de woningen onzer landlieden en deze hebben er dus regt op en wij hebben er belang bij, dat het verstaanbaar spreekt. De *Binnen-* en *Buitenlandsche* berigten zullen voortaan het bewijs leveren, dat er verdubbelde zorg voor hunne belangrijkheid wordt gedragen en in de laatste worden geene herhalingen worden gevonden van het nieuws 't welk reeds in het Overzigt was opgenomen. De *Drentsche post* zal, zoo als het trouwens ook behoort, altijd de bijzondere belangstelling der redactie trekken, en wij steunen daarin ook op den ijver en de naauwkeurigheid onzer Correspondenten. De Belangrijke mededeelingen over *Landbouw en veeteelt*, *handel*, *scheepvaart*, *letterkunde*, *kunst*, enz., tot nu toe hier en ginds verstrooid, zullen wij voortaan onder één hoofd verzamelen, gelijk ook de berigten uit *kerk* en *school* en *regtzaal*. Zij, die daarvan gaarne iets lezen, weten dan, als zij de Courant in de hand nemen, dadelijk waar het te vinden is. De overige rubrieken zijn oude en wij gelooven goede kennissen, doch wij meenen, dat het onder ons bereik ligt, om onze lezers met haar in nog genoegelijker kennis te brengen. 't Is vooral ook onze toeleg, om voor den *Verteller* steeds meer en gaarne luisterende vrienden te werven.

Ten slotte moeten wij hier nog bijvoegen, dat wij ons de vrijheid voorbehouden, om nu en dan eene of meer dezer rubrieken uit gebrek aan ruimte of om eene andere reden weg te laten; wij zullen evenwel voortgaan bijvoegsels gratis uit te geven.

HEILWENSCH

aan vrienden en bekenden, bij de intrede van het jaar 1854.

G. D. COHEN.
H. S. GRATAMA.
Mr. L. OLDENHUIS GRATAMA.
Mr. J. A. WILLINGE GRATAMA.
J. O. VAN HOUTEN.
Mr. B. SERVATIUS.
Mr. J. H. WILLINGE TONCKENS.
Mr. A. J. TONCKENS.
Jhr. Mr. H. J. L. v. D. WIJCK.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie *Drenthe* brengen hiermede ter algemeene kennis, dat door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, als daartoe door den Koning gemagtigd, is afgewezen een aan Zijne Majesteit ingediend verzoek van *Jentje Hummel*, weduwe van *Lambertus Fledderus* te Hoogersmilde, om vernieuwing van de bij Koninklijk besluit van 9 Mei 1848 no. 52 aan haar verleende vergunning voor den tijd van vijf jaren, tot het heffen van eenen tol, volgens een bij dat besluit vastgesteld tarief, voor de passage over de zoogenaamde *Pieter Hummelen-brug*, gelegen over de Drentsche Hoofdvaart aldaar, en dat gevolglijk die tol niet meer gevorderd mag worden.

Assen, 21 December 1853.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
De Voorzitter, DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier, W. H. HOFSTEDE.

Nieuwjaarsgiften.

Zijn er ooit giften, die op eene verkeerde wijze besteed worden, dan zijn het in den regel de nieuwjaarsgiften, die aan de deuren worden uitgereikt en gelijkstaan met gewone aalmoezen. Zij dienen meestal, niet, om, in de woningen van gebrek en behoefte, tijdelijk eenige leniging aan te brengen, maar worden doorgaans gebezigd, om snoeperijen en vooral om geestrijke dranken aan te koopen. Zij doen dus niet alleen geen goed maar veeleer bepaald kwaad, en geven maar al te veel aanleiding tot dronkenschap en alle noodlottige gevolgen daarvan. Wij misgunnen den behoeftige niet, om eens een vrolijken dag te hebben; zijn leven is veelal zoo kommervol en zoo vol ontberingen, dat hij waarlijk wel eens een dag mag hebben, waarop hij zijne zorgen aan de kant zet en een zekere overvloed hem tijdelijk tegenlacht. Zoo de nieuwjaarsgiften tot bevordering van eene betamelijke vreugde werden aangewend, wij zouden inderdaad de laatsten zijn, die ons tegen de uitreiking daarvan zouden verklaren, maar, wij weten het alle, het grootste gedeelte wordt in sterken drank verteerd, en strekt slechts, om den begiftigde ligchamelijk en zedelijk minder te maken, en dikwijls ook, om hem met de Justitie in aanraking te brengen.

Dat dus degene, die giften op Nieuwjaar als door ons bedoeld geven, wel bedenken wat zij doen! En dat ze het vooral dit jaar bedenken, nu de Nieuwjaarsdag invalt op een Zondag, een dag, die meer bijzonder aan den dienst van God is toegewijd. Reeds worden andere Zondagen maar al te zeer ontwijd door luidruchtig gejoel en dronkenschap, van zelf zal dit op den aanstaanden Zondag nog veel meer dan anders het geval zijn; dat de aanleiding daartoe dan niet door het uitreiken van Nieuwjaarsgiften vermeerderd worde!

Het is een schoon denkbeeld, dat de eerste dag van het jaar een Zondag is. Wat met God begonnen wordt, mag op zegen hopen. En de tegenwoordige tijd is inderdaad ernstig genoeg, om de gedachten der menschen naar Hem te trekken, die alles in Zijne magt heeft en die voedsel, gezondheid en vrede kan geven en nemen, naar Zijn welbehagen. Gebrek is thans reeds in menige woning ingetreden, wie siddert niet op het denkbeeld, dat de oogst van het volgende jaar kan mislukken? Eene vreesselijke ziekte is nog niet van den Nederlandschen bodem verdwenen, wie huivert niet op de gedachte, dat dezelve in het volgende jaar met verdubbelde woede weder kan uitbreken? De oorlogstoorts is reeds in een gedeelte van Europa ontstoken; het is niet onmogelijk, dat er een algemeene Europesche krijg ontstaat; wie wordt niet angstig, wanneer hij alle de rampen, die een oorlog na zich sleept, nagaat? wanneer hij bedenkt, dat misschien ons dierbaar Vaderland in dien oorlog zal worden medegesleurd. Wij willen geene benaauwde harten maken, wij verlangen ook niet, dat men den eersten Zondag van het Nieuwe jaar met het hoofd in de hand en al zuchtende doorbrengt; maar wij willen alleen er opmerkzaam op maken, dat, in de tegenwoordige tijden in het bijzonder, naar ons inzien, geene aanleiding moet worden gegeven, dat de eerste Sabbathdag in het nieuwe jaar, die ook juist de eerste dag des jaars is, nog meer dan andere Zondagen in luidruchtigheid, ja in dronkenschap worde doorgebragt.

Wil men, als offer van dankbaarheid aan den grooten Gever van alles goeds voor de onnoemelijke weldaden, in het afgeloopen jaar genoten, eene bijzondere gave aan de armen doen, dat men dezelve aan de Armbesturen ter hand stelle, die zeker het best met de behoeften der armen bekend zijn.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

„Wat is toch die Oostersche kwestie — vraagt iemand — een spectakelstuk, een intrigue-stuk, een treurspel of een blijspel? Van al de acteurs, die op het tooneel wiemelen en af- en aanloopen, schijnen er slechts twee te zijn, die hunne rol goed instudeerden, namelijk Rusland en de Verhevene Porte. Al de overigen bewegen zich met de angstige verlegenheid van tooneelspelers, die alles vergaten of niets leerden, eer zij op de planken kwamen. Nu komen zij te vroeg — dan te laat van achter de schermen. Geldt het een geheim, dan spreken zij te hard. Moet er forsche taal worden gehoord, dan fluisteren zij. Als waardige mut beteamt, zijn zij in drift, en wanneer zij in edele verontwaardiging moesten spreken en handelen, verkeeren zij in de Olympische gedweeheid eens hovelings. De getrouwe schouwburg-bezoeker, die, hoewel eerst in 't derde bedrijf binnenkomende, toch spoedig in het stuk te huis is, rimpelt bij het ongewone en verwarde spel het hoofd en raadpleegt in wanhoop nu en dan het tooneel-billet. De menigte begrijpt er echter niets meer van, en houdt zich alleen bezig met daadwerkelijke gebeurtenissen, als: voorpost-gevechten, brandende schepen, enz. enz. De oude theater-vrienden, die onder een minachtend lachje den nieuwelingen alles op beslissenden toon voorspelden, zitten als verslagenen, erkennen, dat hunne wijsheid op het droogе is geraakt en klagen luide over het voorbeeldeloos slechte spel der acteurs.

Geen wonder, dat er zijn, welke niets meer van die „onuitstaanbare Oostersche kwestie" willen weten. „Zwijg toch — roepen zij de redactie van hun dagblad toe — van dat vervelend geschil! Vul uwe kolommen met materiëele berigten en beschouwingen!" Met materiëele belangen? Juist daarom worden de burgers van elken staat verpligt, om in 't Oosten geen vreemdeling te blijven. Is dan de beslissing: *oorlog* of *vrede* geene materiëele zaak? Zijn dan verwoeste steden en provincien, gedunde volks-stammen, geblokkeerde kusten, kwijnende fabrijken, verdubbelde belastingen, gedwongene leeningen, zaken, die slechts in het rijk der ideën behooren? Zijn dat luchtbeelden der speculatie? Inderdaad — wel is zij materiëel, die Oostersche kwestie! Dat hebben reeds duizenden met vreugde of smart ondervonden, en hoezeer wij nog altijd blijven vasthouden aan het geloof op het behoud van den algemeenen vrede, roepen wij toch onzen lezers toe: „wijdt uwe aandacht en geheel uwe aandacht aan de Oostersche kwestie, want zij *kan* over uw wel en wee beschikken!"

Maar, de wereld-gebeurtenissen oplettend volgende, zij men vooral niet te haastig in 't geloof aan 't geen ons dienaangaande wordt verhaald. Meer dan eene eeuw geleden, zong de dichter van Goeree:

„*Wie dat niet wachten kan, hoe 't gaan zal met de zaken,*
„*Begeve zich te bed en slaapt een halfef jaar,*
„*Dan kan hij met gemak en als 't hem lust ontwaken,*
„*En vragen hoe 't al staat en of er is gevaar?*
„*Vertelt men hem dan niets — hij legge zich weer neder,*
„*Slaapt nog een halfef jaar en vrage dan eens weder.*"

en waarlijk dat versje is nog niet geheel buiten toepassing, want, hoe vliegens vlug de tijdingen uit het verre Oosten ook tot ons komen, lang kan het soms nog aanhouden, eer wij de *waarheid* weten. Dat ondervonden wij dezer dagen op nieuw! „De Engelsch-Fransche vloot is de Zwarte zee binnen gezeild" — zeide de *Times* en al de Engelsche bladen, ook de den *Times* vijandige, gaven dezelfde verklaring. De Fransche *Moniteur* bevestigde die tijding. Telegrafische depêches uit Weenen en Triest gaven hetzelfde berigt bijna ter zelfde tijd en de Pruissische officiele *Correspondent* zette er haar zegel op. Toen schreven ook wij: „Engeland en Frankrijk zonden hunne schepen in de Zwarte zee om de Turksche *kusten* te beschermen" en voegden onze beschouwingen over dit feit er bij. En thans moeten wij toch weder voor onze lezers verschijnen, met de tijding: „de vereenigde vloot is nog *niet* in de Zwarte zee." Men zegt dat woedende stormen haar hebben belet die wateren binnen te zeilen. 't Is wel mogelijk, doch opmerkelijk tevens, dat die vloot, telkens als zij ergens moet zijn, waar hare verschijning noodzakelijk is of van groote gevolgen kan wezen, door hevigen wind wordt tegengehouden.

In ons vorig „Overzigt" hebben wij gezegd, dat de bewuste vloot de Zwarte zee tot eene neutrale vlakte zou maken en thans kunnen wij over hare zending nadere berigten mededeelen. Zij zou over de Zwarte zee een lijn trekken, haar dus in twee helften deelen, en dan heel ernstig den Russen en Turken toeroepen: „ieder van U blijft binnen zijne helft. Maar moet gij, *om de eene of andere reden*, aan de tegenovergestelde kust wezen, dat zullen wij toestaan."

Die ongenoemde redenen — beteekenen zij, dat Turkije wel ammunitie en levens-middelen zou mogen brengen naar Azie en den Kaukasus?

Hoe tevreden zal de Czaar dan zijn, met zulk eene schikking van den Engelschen Archimedes!

De berigten luiden overigens zeer vredelievend. De Sultan durft thans weer van *vrede* spreken — zijn oorlogzuchtige Minister van Buitenlandsche Zaken, Reschid-Pacha, predikt in den Divan *vrede!* — de Divan heeft open ooren voor die ernstige vermaning, de Weener Nota zal te Constantinopel willigt genade vinden, enz. enz.

Maar Rusland! Dat was altijd de hoofdvraag, hoe die ook door partijzucht werd geëclipseerd. Rusland zou nu zeer doof zijn voor elken vredes-voorslag. Dit is vooral het Parijsche geloof. Te Weenen denkt men er gunstiger over, en dit is nog al troostelijk, want te Weenen weet men gewoonlijk beter wat de Czaar wil, dan te Parijs. In laatstgenoemde stad sprak men dezer dagen van het onverwacht vertrek van den Russischen gezant van Kisseleff en van het bevel aan de Engelsch-Fransche vloot gegeven, om Sebastopol te blokkeeren, ja zelfs te bombardeeren! Intusschen — de kwestie wordt inderdaad dringender, sedert Palmerston zijn departement een omzien verliet en na een weinig onderhandelens, het weder betrok. Die verdwijning en wederverschijning voorspelt, voor de vrienden des vredes, weinig goeds. Men zegt dan ook, dat toen Palmerston zijne portefeuille terug nam, er bijna gelijktijdig eene Engelsche Nota te Parijs werd ontvangen, die beloofde, krachtdadig te zullen optreden in de Oostersche kwestie.

Men heeft ook reeds gezegd, dat de Russen de aanzienlijke stad Khiva, in Aziatisch Tartarije, hadden bezet, 't welk vooral een gewigtige grief voor Engeland zou zijn, doch het Fransche blad *la Patrie* trekt dat berigt zeer in twijfel

Nopens de kerkelijke kwestie wacht men spoedig eene beslissing. De Paus zou op 19 j.l. een geheim consistorie ge-

houden en in zijne allocutie gesproken hebben over den twist tusschen de Bisschoppen der Boven-Rijnsche kerkprovincie en het wereldlijk gezag aldaar. Eenige dagen vroeger klaagde de Paus in eene vergadering van den Senaat, over het Protestantsche Engeland en over de Vereenigde Staten van Amerika, als op verschillende wijze de ongodsdienstigheid in de hand werkende!

In Duitschland, Frankrijk enz. is geen belangrijk nieuws te verzamelen, en plaatsgebrek verbiedt ons, om tot kleinigheden af te dalen, zoodat wij ons „Overzigt" voor dit jaar sluiten en onzen Lezers toeroepen: „vaartwel tot den eersten Woensdag in 1854!"

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

De Minister van Finantien heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat bij de wet van 23 December 1853 (Staatsbl. No. 138), met den eersten Januarij 1854 zijn aflosbaar gesteld alle obligatien gesproten uit de, krachtens de wet van 22 Maart 1839 (Staatsbl. No. 7), tot een gezamenlijk bedrag van ƒ 8,000,000 gedane geldleeningen voor de kosten der bedijking en droogmaking van het Haarlemmermeer, en dat mitsdien de rente dier leeningen, in geen geval, verder dan tot den verschijndag van primo Januarij 1854 kan worden goedgedaan.

— Te Zwolle is tot Predikant beroepen de heer Ds. G. L. van Loon, predikant te Edam.

— Wij vernemen nader, dat het lijk van Engeltje van der Vlies, gewogen zijnde, is bevonden slechts 26 ponden te wegen, en dat de bevinding, dat zij kort voor haar dood nog moet gegeten en gedronken hebben, velen zeer heeft getroffen; het is echter nog een raadsel, hoe zij voedsel en drinken tot zich heeft kunnen nemen, zonder dat men het merkte.

De Prov. Geneeskundige commissie van Zuid-Holland brengt ter algemeene kennis, dat zij eene lijkschouwing van Engeltje v. d. Vlies heeft gedaan, en dat het haar gebleken is, dat deze tot kort voor haren dood voedsel heeft gebruikt; zij is te Schiedam, hare geboorteplaats, begraven.

— De staadsraad, commissaris des Konings in Zuid-Holland heeft bij circulaire dd. 21 dezer HH. Burgemeesters en Wethouders der gemeenten in die provincie aangeschreven, om bij de raden hunner gemeenten de opheffing der kermissen of jaarmarkten tot een punt van bepaalde overweging te maken en deswege een besluit te provoceren: vleijende Z. Exc. zich, dat het bij vele gemeenteraden voldoende zal zijn, dat hunne aandacht op dit onderwerp worde gevestigd, om het voortdurend houden der kermissen of jaarmarkten als voor de gemeenten noch nuttig noch noodzakelijk te doen oordeelen en het schadelijke en nadeelige daarvan te doen erkennen.

— Men verneemt, dat de heer Mutsaers, lid van den Hoogen Raad der Nederlanden. voormalig lid van de Tweede Kamer, en oud-minister van het departement voor de zaken der roomsch-katholieke eeredienst, op nieuw tot hoofd van dat departement benoemd is, in plaats van den heer Lightenvelt, die zijn ontslag verzocht en verkregen heeft. De heer Lightenvelt is benoemd tot Nederl. Minister te Parijs, in plaats van Z. Excell. baron Fagel.

— De Staten van Overijssel zijn tegen den 3 Jan. e. k. tot het houden eener buitengewone Vergadering opgeroepen. Onder de te behandelen zaken behoort de verkiezing van een lid voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

— Ten opzigte van het berigt, onlangs in ons blad medegedeeld over de beweging van den grond van den zoogenaamden Zandberg, tusschen Rijswijk en Ravenswaaij, ontvangen wij, zegt de *Utr. Ct*, een schrijven, waarin wordt beweerd, dat het hoogst onwaarschijnlijk zijn zou, dat die beweging een vulcanischen oorsprong had. Schrijver merkt op, dat een zelfde verschijnsel ook tijdens de droogmaking van het Haarlemmermeer is waargenomen, iets wat hem aanleiding geeft tot het gevoelen, dat, daar de omstreken van het dorp Rijswijk grootendeels op zoogenaamden Derrie-grond, die door zijne weekheid zeer gemakkelijk voor verschuiving vatbaar is, rusten, deze door minderen druk van het tegenwoordig buitengewoon lage water, en daaruit volgenden lagen waterstand van de binnendijks gelegene poelen, allen steun missende, eene langzame verschuiving ondergaan en daardoor aan den bovengrond eene geringe beweging mededeelen.

— Uit den *Studenten-Almanak* voor 1854 blijkt, dat het getal der te Leyden ingeschrevene studenten bedraagt 629, waarvan 136 aan de Athenaea en elders studeren. De 493 te Leyden studerenden zijn verdeeld als volgt: in de wis- en natuurkunde 17; in de letteren 30; in de geneeskunde 91; in de regten 221; in de Godgeleerdheid 134.

— Bij besluit van den 17. dezer heeft Z. M. goedgevonden te bepalen, dat, als maatregel van bezuiniging, over 1854, even als dit over het loopend en eenige vroegere jaren plaats had — aan de hoofd- en verdere officieren van het leger, die zulks verlangen, — voor zooveel de dienst zulks zal toelaten, langdurige verloven kunnen worden verleend, onder genot van $^2/_3$ van het tractement.

— Prins Hendrik der Nederlanden en zijne gemalin hebben 23 dezer bij den Prins en Prinses van Pruissen te Coblentz een bezoek afgelegd, en zijn den 26 te 's Hage teruggekeerd.

— Bij Raalte is eene boerenwoning afgebrand, waarbij 8 runderen, 3 schapen en een zoogvarken met 10 jongen zijn omgekomen.

Nijmegen, 25 Dec, De rivier voor deze stad is geheel digt en het ijs heeft eene dikte als in geene jaren het geval is geweest; groote goederen-vrachten worden dan ook heen en weder gevoerd.

27 Dec. Op de ijsvlakte aan de overzijde der rivier voor deze stad, alwaar eene talrijke menigte van allerlei stand en rang aan het wintervermaak deel nam, had gisteren namiddag een voorval plaats, hetwelk de treurigste gevolgen had kunnen na zich slepen. Vier eerzame jonge dochters, in twee baksleden gezeten, gierden door twee cavaliers voortgestuwd in felle vaart de baan op en neder, toen plotseling te midden van het algemeen gewoel het ijs onder dien maagdenlast bezweek en de beide gevaarten met hare teedere vrachten en stuwende galants te gader aan de rivier, in derzelver vloeibaren staat, werden prijs gegeven. Een ontzettend angstgeschrei deed de lucht weergalmen en van alle zijden werd aanstonds door het toewerpen van touwen en haken de noodige hulp aangebragt, met dat gelukkig resultaat, dat de zich als bij afwisseling boven water vertoonende nymphen achtereenvolgens met hare getrouwen op het drooge werden gehaald en aldaar door de talrijke toeschouwers van dit dramatisch-komisch schouwspel met luide toejuichingen begroet en vervolgens stadwaards geëscorteerd.

Genemuiden, 24 Dec. Het ringrijden op schaatsen is heden in de beste orde afgeloopen; 17 paren drongen naar de uitgeloofde prijzen, waarvan de eerste werd behaald door Johanna van Dalsen, getrokken door Jan Hamer, de tweede door Riemke van der Voort, getrokken door Rekinus Jonkers en de derde door Hendrika Mulder, getrokken door Harm Mulder Hz. Eene groote menigte woonde dit volksfeest bij. Het ringrijden is vooral geschikt, om den lachlust op te wekken en verdient als volksvermaak eene eerste plaats.

Zwolle, 26 Dec. Naar men met zekerheid verneemt, zal de tol van het Zwolsche Diep naar den maatstaf der tonnenmaat geheven worden, daar men dien des diepgangs onuitvoerbaar acht, met het oog op de locale gesteldheid van het Zwolsche Diep. *Amst. Ct.*

OOST-INDIË.

Men schrijft van Bezoekie, den 18den October:

Een droevig ongeval heeft op den 11den dezer, in de afdeeling Probolingo plaats gevonden. Bij het graven eener waterleiding op het landje Pagoo, in het district Djaboong, toebehoorende aan de erven Condoo, bestemd tot verplaatsing van het waterrad voor den houtzaagmolen, aan welk werk op het oogenblik een dertigtal arbeiders bezig waren, heeft op het onverwachts een gedeelte van den grond zich losgelaten, en zijn onder de afgestorte aardmassa negen arbeiders bedolven, van welke ongelukkigen er slechts twee levend van onder de aarde zijn uitgehaald. Door eenen panischen schrik bevangen, hadden de overige werklieden de vlugt genomen, en het kostte aanvankelijk moeite hen naar het werk terug te brengen, om aan hunne ongelukkige medearbeiders hulp te bieden. Aan deze omstandigheid moet het gedeeltelijk worden toegeschreven, dat niet meer dan twee van de negen ongelukkigen gered zijn kunnen worden.

— De Gouvern.-Generaal, eenigzins ongesteld, had het beheer van zaken aan den heer J. P. C. Rulofs, waarnemend vice-presidt. van den raad van Nederl. Indie, opgedragen. Zijne Exc. is echter thans weder geheel hersteld en is den 5. Nov. bereids naar Buitenzorg vertrokken. Men verwachtte, dat Z. Exc. zich eerlang weder met het beleid van zaken zou belasten.

— Het getal der in 1852 op het eiland Java gedoode tijgers bedraagt, volgens opgaven der *Javasche Courant*, 717.

— De berigten uit Palembang loopen tot den 15 Oct. In de afdeeling Tebing Tingie ging de assistent-resident voort met de regeling der zaken in de Sindang Klingie en Sindang Blitie; de beide onwillige passirahs waren ontslagen en nieuwe hoofden aangesteld. Den volgeling van radja Tiang Alam, Alie Saktie, was het gelukt met eene bende van omstreeks 150 man, onverwachts in de Semendo te verschijnen, met het oogmerk om een inval in het district Enim te doen, de Semendoers hadden hem echter den doortogt geweigerd, waarop hij naar Moelak Oeloe was teruggetrokken, om eenen inval in de marga Pagger Goenoeng, onder-afdeeling Lematang Oeloe, te beproeven. De civiele gezaghebber in de Lematang Oeloe had hiervan tijdig kennis bekomen en was met 16 pradjoerits, en bijgestaan door 50 man troepen, naar die marga vertrokken. In de doesson Banda Agong komende, vernam men dat Alie Saktie de hoogten van de Boekiet Soemeer afdaalde; bij Moeara Doea hoorde men reeds schoten; daar voegde zich eenig gewapend volk bij de troepen, waarop de versnelde pas naar Penantian, hoofddoesson van Pagger Goenoeng, werd aangenomen. Van de hoogten voor de doesson afdalende, zag men, dat zij van zeer nabij door een grooten hoop gewapend volk werd bestookt. De gezaghebber daalde met de pradjoerits en de gewapende inlandsche bevolking registreeks door de sawas naar de doesson toe, terwijl het detachement langs de sawas den roovers den terugtogt zocht te beletten. Zoodra zij die manoeuvre bemerkten, namen zij met overhaasting de vlugt, slechts twee vielen de troepen in handen. Later ontving men berigt, dat de troep van Alie Saktie geheel uiteen was gestoven. Er is een naauwkeurig onderzoek gelast naar de personen, die deze bende uitmaakten, alsmede naar de doessons van de Passumah, waaruit zij afkomstig zijn.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Volgens een dagblad van New-York heeft Alexander Dumas onlangs een brief aan een zijner vrienden in genoemde stad gerigt, in welken hij hem verzoekt, aan de oevers van de St. Lawrence-, Hudson-, Delaware- of Ohiorivier een plekje te vinden, waar hij, met eenige zijner vertrouwde vrienden, zijne overige dagen in rust kan doorbrengen en in vrijheid sterven. Reeds zou die vermaarde schrijver verscheiden zijner handschriften, o. a. het drama *de jeugd van Lodewijk XIV*, welks opvoering bij het Théâtre Français te Parijs verboden is, aan zijne agenten te New-York overgezonden en hen met de uitgave daarvan belast hebben.

— Jl. Donderdag is den bisschop van Nevers, toen hij, van eene reis terugkeerende, aan het station te Parijs afstapte, zijn valies ontstolen, waarin zich al zijn gewijd vaatwerk, zijn bisschoppelijk ornaat en zeer veel gewigtige handschriften bevonden.

ENGELAND.

Het meest onwaarschijnlijke is gebeurd. Lord Palmerston, die acht dagen geleden zijn onslag gaf als minister van binnenl. zaken van Engeland, die daarna zelfs door de Engelsche regeringsbladen op vijandelijke wijze werd bejegend, — heeft zijne portefeuille weder aanvaard. De Parijsche beurs heeft op dat berigt eene vrij belangrijke daling ondergaan, want men beschouwt er de staatkunde van den vrede zeer door in de waagschaal gesteld.

— Er wordt gemeld, dat het gereconstitueerde Engelsche ministerie bereid is, om voortaan gelijken tred met de Fransche regering te houden, ten einde Turkije tegen alle verdere aanvallen ter zee, van de zijde van Rusland, te beschermen. Vroeger is reeds opgemerkt, dat Turkije daardoor de handen ruim heeft, om zijn leger in Azie te versterken, hetgeen Rusland zich hoogst bezwaarlijk kan laten welgevallen; te minder, daar zijne vloot zich daardoor in Sebastopol geblokkeerd ziet en naar goeddunken door de gecombineerde vloten kan worden vernietigd.

— De President der Ver. Staten verklaart in zijne boodschap aan het Congres, met al zijne magt zich te zullen verzetten tegen elke poging om eene eigenaardige instelling van sommige Staten (het gebruik van het woord *slavernij* is ook in dit staatsstuk vermeden) te bestrijden met den invloed van andere Staten of van het bondsgezag; hij zal de hand houden aan de wetten, waardoor de geschillen bijgelegd zijn, die in 1850 uit het vraagstuk der slavernij oprezen, en de onderlinge eendragt der verbondene en zich zelve bestierende republieken ernstig bedreigden.

— Uit China verneemt men, dat de insurgenten Shanghae sterk bezet hielden, doch dat zij te Amoy door de keizerlijken geslagen zijn.

— Men zegt, dat Lord Palmerston als voorwaarde voor zijne wederoptreding in het Ministerie bedongen heeft, dat zijne politiek in de Oostersche kwestie zal gevolgd worden. De politiek van den Lord is die van eene meer krachtige houding in die kwestie en op dien weg schijnt het binnenloopen der vereenigde vloot in de Zwarte zee eene eerste schrede. Men zegt, dat deze vloten eene maritieme grenslijn zullen trekken, die noch de Russische noch de Turksche vloten zullen mogen overschrijden, aan elk der beide partijen overigens de vrijheid latende, om in het haar toegestane deel naar wensch heen en weder te varen. Deze bepaling moet men als gunstig beschouwen voor Turkije, dat dan zonder gevaar troepen en krijgsbehoeften zou kunnen vervoeren, zooveel het verlangt.

DUITSCHLAND.

De in hechtenis genomen Roomsche geestelijken in Baden zijn weder op vrije voeten gesteld, maar men heeft hun daarbij verklaard, dat, ingevalle zij zich op nieuw tegen de regering mogten verzetten, eene veel strengere straf te wachten staat. De spanning in Baden is zeer groot. Ook in het Nassausche dreigen de kerkelijke geschillen van een zeer ernstigen aard te worden. In Wurtemberg blijft meer uitzigt op eene minzame schikking met den bisschop.

— Er is sprake van eene overeenkomst tusschen Zweden en Denemarken, tot doel hebbende, om in geval van oorlog, hunne magt te vereenigen om de vrijheid der Oostzee te handhaven.

— De Duitsche Baden zullen in het aanstaande seizoen door een zeldzamen gast bezocht worden. Ter gelegenheid van zijne reis naar Europa, zal de Keizer van Haiti, Faustin I een gedeelte van den zomer in Wiesbaden doorbrengen.

— De Pruissische Generaal *v. Radowitz*, de bekende staatsman, is overleden.

ITALIE.

De jongste berigten uit Turijn melden, dat de gematigd liberale partij bij de parlementaire werkzaamheden in de Sardinische Staten steeds de bovenhand behoudt, en dat de heer Buon Compagni, de kandidaat der regering, met 74 van de 107 stemmenden tot voorzitter in de Kamer van afgevaardigden is gekozen. De kandidaat der linkerzijde had 20 stemmen op zich vereenigd. De overige 13 stemmen waren verdeeld.

Rome, 20 Dec. Gisteren werd op het Vaticaan een geheim consistorie gehouden. De paus sprak eene allocutie uit, wier inhoud men nog niet kent, doch die waarschijnlijk betrekking heeft op de kerkelijke aangelegenheid der opper-rijnsche kerkprovincie. Men denkt te Rome vrij algemeen, dat eene schikking zal worden getroffen ten aanzien van bovengenoemde kerkelijke aangelegenheden.

In de zitting van de staats-consulta voor de finantiën heeft de paus den 5 dezer ook eene allocutie gehouden, waarin hij lang uitweidde over de finantiële crisis van den staat; hij moet zijne onbekendheid met de staathuishoudkunde verklaard en gezegd hebben niet bij magte te zijn te hulp te komen in de groote verlegenheid waarin de staat zich bevindt; hij moet de kennis van de leden der consulta hebben ingeroepen om hulpmiddelen te beramen; wat hem betreft, hij moet de verantwoordelijkheid van den ongelukkigen toestand des lands van zich hebben geworpen en zich voor God onschuldig hebben verklaard; eindelijk moet hij tranen gestort en aan de consulta medegedeeld hebben, dat verschedene ontwerpen aan hare beraadslaging zullen worden onderworpen, opdat zij eene oplossing moge vinden van deze gewigtige kwestie; de H. Vader moet ook eenige klagten en beschuldigingen hebben uitgebragt tegen het protestantsche Engeland en de Amerikaansche Unie, die onder bescherming hunner regering, verderfelijke en anti-godsdienstige leerstellingen (!) verspreidden.

ZWITSERLAND.

Het verdonkeren van staatsgelden door beambten neemt in Zwitserland op eene onrustbarende wijze toe. Zoo zijn in Bazelland achtervolgens de secretaris van policie, de luitenant van policie, de oorlogs-commissaris, de opzigter van het tuchthuis enz., te dier zake regterlijk vervolgd.

— De gemeenteraad van Carouge in Genève, voor het meerendeel uit katholieke leden bestaande, heeft besloten, voortaan op het kerkhof, overledenen van beide gezindheden (roomsch-katholieken en protestanten) zonder onderscheid naast elkander te begraven.

TURKIJE.

De berigten uit Konstantinopel melden, dat de Porte geneigd is, de onderhandelingen te heropenen. Ook is de gecombineerde vloot op 15 dezer nog niet de Zwarte Zee binnengeloopen. Het is waar, dat vreeselijke stormen het haar hebben belet. Niet minder dan 80 koopvaardijschepen zijn in die stormen vergaan. Hoogst waarschijnlijk is het tevens, dat de gecombineerde vloot sedert de Zwarte Zee zal zijn binnengeloopen.

— Men verzekert, dat de Turken eene expeditie ter zee beramen tegen de versterkte Russische zeehaven van Sebastopol.

— Te Parijs begon men het ook meer en meer in twijfel te trekken of de Keizer van Rusland wel ooit zijne goedkeuring aan de nieuwe Weener voorstellen zal schenken.

— Te Konstantinopel is de officieele oorlogsverklaring van Perzië aangekomen

— Sedert de terugkomst van de Mogador en de Retribution in de haven van Konstantinopel, zijn meer uitvoerige berigten nopens de gebeurtenis te Sinope bekend geworden. Van het geheele eskader, dat in die haven lag en uit 7 fregatten 3 korvetten en twee stoombooten bestond, is met uitzondering van de *Taïf*, die nog te regter tijd ontsnapte, niets overgebleven. Het geheele eskader is in brand geraakt en door het springen van de kruidkamers in de lucht gevlogen. Van de 5000 man sterke equipage, hebben er hoogstens 1500 het leven afgebragt. De Turken hadden zich aan eene onbegrijpelijke zorgeloosheid overgegeven, hoewel 3 Russische linieschepen reeds den 25 Nov. in het gezigt van de haven verschenen waren en vier dagen achtereen op de reede kruisten. Den 29 Nov. kregen de Russen versterking en hadden toen eene magt bijeen van 3 linischepen 1ste klasse, 2 van de 2de klasse, 2 fregatten en 4 gewapende stoombooten. Tegen den middag van 30 November wierp deze Russische vloot in den mond der haven het anker en deed het Russische admiraalschip signalen. Wat deze beduidden, is tot nog toe met geene zekerheid bekend geworden; men denkt dat zij de komst van een parlementair aankondigden, want men zag ter gelijker tijd dat van het admiraalschip eene sloep in zee werd gelaten. Vóór dit echter nog geheel volbragt was, werd door de Turken eene kanonnade begonnen, waarop onmiddelijk door de Russen met een vuur geantwoord werd, dat veel sterker was dan dat der Turken, daar het geschut der eersten van zwaarder kaliber was; en daar hun geschut dus veel verder droeg, konden zij zich op een afstand houden, welke het zwakkere en slechter bediende Turksche geschut voor hen onschadelijk maakte Van de haven-batterijen hadden zij mede niets te vreezen, daar de Turksche schepen juist in den weg lagen. De kanonnade duurde 3 uren, waarbij een kogelregen op de stad Sinope nederviel. De Turken trachtten nu hunnen misslag te herstellen, door het anker te laten slippen en de schepen op het stand te laten drijven. Nu konden de strandbatterijen haar vuur wel openen; doch zij werden weldra door de bommen van de Russische vloot tot zwijgen gebragt. Door deze bommen geraakten de schepen mede in brand en ook het Turksche kwartier in de stad stond weldra in de vlam. Thans begon een vreesselijk oogenblik. De brand en de ontploffingen waardoor overblijfselen van schepen en lijken ginds en herwaarts geworpen werden, leverden een akelig schouwspel op. De schrik en verwarring bereikten den hoogsten graad, toen de nacht inviel. Eerst den volgenden dag kon men het ongeluk in al zijne uitgestrektheid overzien. Het Turksche kwartier was geheel afgebrand en ook in het overige gedeelte der stad waren een aantal huizen door kogels doorboord; gelukkig waren daar geene bomben gevallen, daar anders de geheele stad, die grootendeels uit houten huizen bestaat, in de asch zou zijn gelegd. De Turksche schout-bij-nacht, Hussein Remsi pacha, werd als een lijk uit het water gehaald. Hij was in zijne poging, om zich door zwemmen te redden, verdronken. De kommandant van het eskader, Osman pacha, werd met 200 officieren en soldaten gevangen genomen. De gouverneur der stad en de kommandant der havenbatterijen, alsmede de Turksche plaatselijke overheidspersonen, hadden bij het begin van het gevecht de vlugt naar het gebergte genomen. De soldaten van het garnizoen en wat zich van de bemanning der schepen redden kon, kozen mede het hazenpad. Zoo was de stad zonder bestuur, tot dat de Russische vloot den 2den dezer zich verwijderd had. Als reden van den aanval is door den Russischen admiraal, in een schrijven aan den Oost. consulairen agent opgegeven, dat hij de Turksche vloot onschadelijk wilde maken, die ammunitie aan de Tcherkessiers gebragt had. Zooveel schijnt zeker te zijn, dat de Turksche kommandanten herhaaldelijk voor de Russen gewaarschuwd zijn, zonder dat zij daarop eenige acht gaven. Op den dag, toen de Russen opdaagden bevonden zich de Turksche bevelhebbers in het bad.

DRENTHE.

Assen, 31 Dec. Z. M. heeft benoemd bij continuatie in het 3de schooldistrict van Drenthe tot schoolopziener mr. *P. van der Veen.*

— Het ijs heeft dit jaar ook weder zijne offers geëischt: Bij Sloten is een knaap door een schuifslede overreden en dien ten gevolge op zijn achterhoofd gevallen en voor dood naar huis gedragen. — Nabij het Tjeuke meer is een jong manspersoon met zijne schaatsen, in het pas bevroren vloei water vastrakende, voorover gestort met zulk eene kracht, dat hij, na het uiten van slechts een paar woorden, den geest gaf. — Een jongeling van Zwartsluis, oud 18 jaren, die den 24 Dec. eenen brief aan een inwoner van de Schutsloot en Belt, onder Wanneperveen, wilde bezorgen, viel in de nabijheid van dit gehucht door het ijs, met dit ongelukkig gevolg, dat hij levenloos er uitgehaald is. — Bij Sneek is een persoon door het ijs geraakt en verdronken. — Bij Blokzijl is een schippersknecht verongelukt. — Bij Dordrecht is een knaap in een wak geloopen en verdronken.

Bij Deventer is een meisje, dat van een drinkgelag terugkeerde, in het water geraakt en omgekomen. — Bij Wijk bij Duurstede zijn twee jongelieden verdronken.

— Bij Kon. besluit van 18 dezer no 45 is aan de Hervormde gemeente te Meppel vrijheid verleend tot het beroepen van een derden Predikant op eene jaarwedde van *f* 900-*//*, te weten *f* 600-*//* van de gemeente en *f* 300 uit 's landskas.

— Blijkens de hierachter geplaatste advertentie zullen den 14 Jan. e. k. de eikenboomen in de Voorhorst te Gieten, behoorende aan de erven *Julsing* te Eext, verkocht worden; dit is het oudste en zwaarste hout, naar men ons verzekert, dat in die streken van Drenthe bekend is.

* Naar wij vernemen, is de heer *L. K. Maju*, op zijne doorreize van Duitschland naar Amsterdam, alhier gearriveerd met het doel, om ter dezer stede ook voorstellingen te geven in de Egyptische tooverkunst, op welk gebied hij onlangs te Groningen met veel lof is werkzaam geweest. Genoemde heer is een schoonzoon van den ook hier met roem bekenden Hof-Mechanicus *Bamberg*, en moet, te oordeelen naar den lof, dien men hem vroeger in onderscheidene *Nederlandsche* als ook thans in *Duitsche* dagbladen toezwaait, buitengewoon in die kunst bedreven zijn; hij moet geheel nieuwe toeren verrigten en in het algemeen niet ten achteren staan bij hen, die vroeger ter dezer stede in dit vak voorstellingen gaven. Het publiek alhier zal daardoor in de gelegenheid zijn eenige genoegelijke uren door te brengen. Wij hopen, dat aan zijne voorstellingen een druk bezoek zal ten deel vallen.

— Eergisteren avond had alhier plaats de aangekondigde tentoonstelling van teekeningen en voorwerpen van de ter dezer stede gevestigde industrieschool van het Departement Assen der Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid. Hoezeer de leerlingen nu nog in de beginselen zijn, zoo getuigde alles toch van goeden ijver en van een doelmatig onderwijs. Bijzonder trok de aandacht de nieuwe wijze van teekenen naar de teekenmethode van *Dupuis*, welke men ook hier is begonnen in te voeren; deze teekenmethode, onder anderen in gebruik op de teeken-academie te Maastricht, verkort den leertijd aanmerkelijk. De Commissaris des Konings en de Burgemeester der Stad hebben deze tentoonstelling met een bezoek vereerd.

Meppel, 29 Dec. Als een bewijs, dat er tegenwoordig veel visch wordt gevangen, deelen wij mede, dat voor een paar dagen even buiten de sluis te Zwartsluis, in slechts éénen trek met een vischnet is gevangen eene hoeveelheid visch, meest blei, die een gewigt uitmaakte van 4000 onde ponden. Ook wordt er bij Zwartsluis en omstreken thans veel gevangen, en is deze visch daardoor tot een vrij geringen prijs gedaald.

* **30 Dec.** Maandag middag had *A. Brandligt*, brievenbesteller alhier, het ongeluk om, terwijl hij bij donkeren op schaatsen reed, met zijn eene schaats in die van eenen anderen te haken, hij viel, en bezeerde zich zoodanig aan het hoofd, dat hij reeds gisteren avond, niettegenstaande alle aangewende heel- en geneeskundige hulp, is overleden. — De ongelukkige laat eene zwangere vrouw en een kind na.

* Gisteren heeft te Zwartsluis een boerenmeisje van Zuidwolde het ongeluk gehad, om, terwijl zij op schaatsen rijdt te vallen. Eene zwaar beladene slede, glijdt haar over het dijbeen, waardoor dit breekt.— Men heeft haar in eene slede huiswaarts gevoerd, nadat de breuk te Zwartsluis gezet was.

* **Hoogeveen, 29 Dec.** De in deze gemeente, op de voormiddagen van de gepasseerde kersdagen, bij de godsdienstoefeningen gehoudene zoogenaamde kleederen-collecte ten behoeve der huiszittende armen van de Hervormde gemeente, heeft, naar men verneemt, *f* 53,60. — Op de lijsten van inteekenig, die van wege het hier gevestigde patronaat der armen zijn rondgezonden, moet voor nagenoeg *f* 1000-*//* ingeteekend zijn. Men is voornemens, deze gelden aan eene commissie ter hand te stellen, om daarvan aan de armen briefjes op den bakker of den winkelier te geven, alsmede tot aankoop van katoenen dekens en kleedingstukken.

* **Smilde, 30 Dec.** Heden is alhier eene Raads-Vergadering gehouden, waarin de volgende punten zijn behandeld:

a. De op zijn verzoek eervol ontslagen veel geachte Burgemeester *C. W. E. Kijmmell*, die tot leedwezen van den Raad deze zijne betrekking heeft nedergelegd, en wien men gaarne langer aan het hoofd der Gemeente had gezien, is benoemd tot tijdelijk Wethouder, in plaats van den oudsten Wethouder, die tijdelijk Burgemeester is.

b. De aftredende Burgemeester deed het voorstel, om Commissiën te benoemen tot ondersteuning der armen, dat zeer veel genoegen deed en met algemeene stemmen is aangenomen; en zullen de daartoe benoemde Commissiën op Dingsdag den 3 Januarij 1854 eene collecte doen.

c. Voorts is aan den tegenwoordigen Gemeente-Ontvanger *W. de Vroome*, op zijn verzoek, ofschoon tot leedwezen der Vergadering, eervol ontslag verleend, en is in zijne plaats benoemd *L. F. Mulders* alhier.

d. Zijn er gemeentelijke subsidiën verleend, op voorstel van den Burgemeester, aan de Hervormde diaconie van Kloosterveen en Hijkersmilde en aan het Israelitisch armbestuur.

e. En heeft de heer Burgemeester na het houden eener gepaste redevoering deze voor hem als zoodanig laatste Vergadering gesloten, nadat onderscheidene leden den wensch hadden geuit, dat hij zich althans niet onmiddelijk geheel aan het bestuur der Gemeente mogt onttrekken, hetgeen niet dan ten nadeele der Gemeente zou zijn.

De Wethouders, die hunne posten, om het aftreden van den Burgemeester wilden nederleggen, zijn op verzoek van den Raad daarvan teruggekomen, en hebben besloten om te blijven fungeren. *Ing.*

* Gisteren heeft E Hoekman alhier op schaatsen laten verhardloopen een paar net bewerkte schaatsen en fraaijen tabakspijp, door een 20 tal jongelieden beneden 15 jaar oud, waarvan de hardste rijders zijn geweest Lukas en Lieuwe L. Wolters, zijnde 2 broeders en zoons van L. J. Wolters alhier; de vlugheid der jeugdige rijders en de goede orde baarden veel genoegen aan de menigte.

* Vrijdag ll. vertiet de heer *J. Ph. Rebenscheijdt* des morgens ongeveer half zeven op schaatsen het 3e. gesticht te Veenhuizen. Een uur later vertrokken twee personen van het 1e. gesticht, insgelijks op schaatsen. Tijd en afstand in aanmerking genomen kan men veronderstellen, dat genoemde heer *R.* hen ½ uur tijds is vooruit geweest, ruim ¼ uurs afstands van het 1e. gesticht komende vinden de twee personen eene pet drijvende in een gat, welke door hen wordt opgevischt en medegenomen. Ofschoon elk, die een weinig gezond menschen verstand bezit, dadelijk op het denkbeeld zoude zijn gekomen, dat hier hoogstwaarschijnlijk een ongeluk moest gebeurd zijn, reden zij, zonder de eerste gelegenheid de kennis van te geven, verder, tot in het logement de Veenhoop alhier verhalen zij, dat door hen een pet is gevonden. Genoemde heer *R.* des Vrijdags niet te huis komende wordt dadelijk onderzoek naar hem gedaan. De beide volgende dagen wordt de kolonievaart zoo goed mogelijk onderzocht, doch vruchteloos. Intusschen verkrijgt men nu zekerheid, aangaande het vinden der pet. Hoorende, dat een der personen zijnde een koopman zich te Assen bevindt, vertrekken dingsdag morgen zeer vroeg twee personen van hier derwaarts, om hem op te sporen, ten einde naauwkeurig te vernemen, waar de pet was gevonden; doch ook te vergeefs: de man is niet te ontdekken. Het zoeken naar den vermiste wordt dingsdag intusschen met onvermoeiden ijver voortgezet en ongeveer 1 uur mogt het der menschenlievende pogingen gelukken hem te vinden juist, gelijk men later heeft vernomen, in hetzelfde gat, waarin ook de pet was gevonden. — Wij willen geenszins het gedrag dier beide personen veroordeelen: maar vragen slechts, of zulk eene handelwijze in overeenstemming is met de pligten, welke elk mensch jegens zijnen naaste te vervullen heeft?

(Dit berigt is, op verzoek van de familie, in het vorig no. niet opgenomen.)

* **Nijeveen, 30 Dec.** Gisteren zijn alhier door den veearts Hubenet van Dwingeloo bij twee landbouwers wederom 14 runderen ter voorbehoeding der longziekte ingeënt. Ook te Havelte, op den stal van den bakker Emmink heeft zich de longziekte vertoond bij ééne door hem van Nijeveen aangekochte koe. Dergelijke personen als Emmink welke gewoonlijk een kleinen handel drijven in runderen, zijn zeer gevaarlijk voor den veestapel. Steeds handelen zulke lieden in wrak en ziekelijk vee, en door het aankoopen voor kleine prijzen van met longziekte in aanraking geweest zijnde runderen bedreigen zij steeds den veestapel met deze vreeslijke plaag.

* **Coevorden, 27 Dec.** Een man te Emmelenkamp zat gister morgen aan tafel, met voornemen om naar gewoonte brei te eten; toen hij de eerste lepelvol naar den mond wilde brengen, bleef hij plotseling dood zitten. Ook te Steenwijksmoer heeft men eene bejaarde vrouw des morgens dood in haar bed gevonden.

* Onder de Israelieten hier ter stede, is eene vrouwenvereeniging tot stand gekomen, ter ondersteuning der armoede. Onder het vorig Israelitisch bestuur zijn onderscheiden pogingen hiertoe in het werk gesteld, doch te vergeefs; het tegenwoordige is dit mogen gelukken, nu men hoop voedt en mag voeden, dat de fondsen beter zullen worden aangewend, onder eigen beheer. Een tweede gunstig teeken is zuinigheid en de daardoor lager gestelde contributiën. Moge men zoo voortgaan, het onderwijs in het godsdienstige vooral niet uit het oog verliezen, en niet in de eerste plaats voor den onderwijzer, maar voor de jeugd zorg dragen.

* **Vries, 28 Dec.** Treurig was het onlangs voor deze gemeente, dat onze Burgemeester de heer *C. H. W. v. d. Feltz* in den bloei zijns levens uit ons midden werd weggerukt. — Verblijdend was het echter, dat de heer mr. *J. L. Homan*, een lid dezer gemeente, tot deszelfs plaatsvervanger werd verkozen. Tot blijk van ingenomenheid met deze keuze, zijn vele jongelingen overeengekomen, om hem, bij de aanvaarding zijner betrekking, met den aanvang des jaars een fraaije zilveren tabaksdoos en sigarenpijp ten geschenke te vereeren.

* **De Wijk, 27 Dec.** Met genoegen hebben wij vernomen, dat het Bestuur dezer gemeente even als die van Assen Meppel, Ruinerwold en meer andere gemeenten, de van ouds bekende bedelende gelukwenschingen, bij den aanvang van een nieuw jaar, gelijk ook de daarbij gebruikelijke drinkgelagen, welke veelal tot grove buitensporigheden aanleiding geven, voor dit jaar heeft verboden, dewijl die dag op een Zondag invalt. Dit besluit draagt veler goedkeuring weg, dewijl thans velen de openbare Godsdienst kunnen bijwonen, waarvan zij anders door de lastige toeloop waren verstoken. Men verneemt, dat de politie streng voor de nakoming zal zorgen.

* Gelijk in verschillende andere gemeenten, is door de meer gegoeden alhier eene aanzienlijke som aan eene commissie verstrekt, om de door de duurte der levensmiddelen in drukkende omstandigheden verkeerende armoedige gezinnen gedurende dit winter saisoen van brandstof, kleeding en voedsel te voorzien; dadelijk is er eene hoeveelheid turf opgeslagen. Zwaar moge de barre en reeds vroeg invallende winter op de armoedige huisgezinnen drukken, wanneer de meer gegoeden slechts zich vereenigen en de behulpzame hand bieden, kan deze druk zeer gelenigd worden; dat ieder meer gegoede dit bedenke en zijne milde hand uitstrekke, want waarlijk zoo ooit, dan kan men thans zeggen: *de nood dringt.*

* **Hardenbergh, 28 Dec.** Eenige dames alhier hebben onder presidium van ds. *Bosch* het weldadige plan gevormd, om eene loterij van dames handwerken en in te zenden voorwerpen te houden, waarvan de opbrengst zal strekken tot leniging van de armoede. Dit edele plan vindt algemeen bijval en deelneming.

* **Wapse, 28 Dec.** De markt van Wapse is verdeeld; hebben er tusschen dezen en genen twisten plaats gehad, de heeren *Giezen* en *J. Klasens* hebben alle verschillen uit den weg geruimd, zoodat hun alle of eer daarvoor toekomt; ieder marktgenoot is tegenwoordig zeer met zijn lot of aandeel te vreden.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

29 *Dec.* Heden heeft het Hof uitspraak gedaan in de zaak van *A.* en *K. Steunebrink*. Wat den vader aangaat, heeft het Hof het vonnis van de Regtbank in allen deele bevestigd, doch wat den zoon betreft is de gevangenisstraf en de boete tot op de helft verminderd, omdat deze gerekend is, onder den invloed van zijn vader te hebben gehandeld.

30 *Dec.* Het Hof heeft bij een belangrijk arrest *Pietertje Jager* (zie no. 103) ontslagen van alle regtsvervolging, op grond, dat, aangezien niet ieder, die zich aanmeldt, in de bedelaarsgestichten kan worden opgenomen, maar daartoe vereischt wordt toestemming van het domicilie van onderstand en medewerking van het Gemeente-bestuur, men niet kan zeggen, dat er, volgens den geest der wet, in het geheele land, en dus ook voor de stad Groningen, eene openbare inrigting bestaat ter wering van bedelarij.

Ook heeft het Hof behandeld de zaak tegen *Jan Lubbert de Vries* en . . , . . *Heinhuis*, beide van de Smilde, beschuldigd van diefstal van drie schapen uit de weide, welke schapen toebehoorden aan *E. S. van Veen* te Smilde. Het Hof heeft hen veroordeeld ieder tot eene tuchthuisstraf voor den tijd van vijf jaren.

Arrondissements-Regtbank.

28 *Dec.* *Veroordeeld:* Zeven personen wegens overtreding der jagtwet tot boeten van *f* 10-*//* en *f* 20-*//*; — *K. S.*, landbouwer te Ruinerwold, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, tot *f* 3-*//* boete; — *J. T.*, arbeider te Buinermond, wegens het op eene openbare plaats bezigen van scheldwoorden, tot *f* 8-*//* boete; — *R. T. H.*, arbeider te Assen, wegens fraudulensen invoer, tot eene maand gevangenisstraf met verbeurdverklaring van het zout; — *G. J. D.*, arbeider te Hoogeveen, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, tot 14 dagen gevangenisstraf.

Vrijgesproken: *K. A. L.*, arbeider te Tiendeveen, van de beschuldiging van het moedwillig toebrengen van slagen.

BOEKBEOORDEELING.

Geschiedkundige herinneringen aangaande de voormalige vestingen Steenwijk, Kuinre en Blokzijl, bijeenverzameld door S. F. Klijnsma, Luitenant Kolonel Ingenieur, oud Kommandant van het Bataillon Mineurs en Sappeurs, lid van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen enz.

Onder dezen titel is bij *H. J. Gelderman* te Meppel een werkje verschenen, dat zich zoowel uiterlijk als innerlijk zeer aanbeveelt. Hetzelve is zeer netjes gedrukt, en, wat den inhoud aangaat, is het bovenal voor de bewoners van Steenwijk, Kuinre en Blokzijl, maar ook voor de ingezetenen van Drenthe van groot belang; het bevat zeer volledig alle geschiedkundige herinneringen omtrent de drie genoemde plaatsen, in eenen onderhoudenden stijl en met bijvoeging van de stukken en oude Charters daartoe betrekkelijk. Het is dus in de eerste plaats voor ieder ingezeten van die plaatsen uit dezen hoofde belangrijk, maar het heeft bovendien eene geschiedkundige waarde; door dergelijke geschriften over enkele plaatsen wordt de geschiedenis des Vaderlands vollediger, en worden de bouwstoffen bijeengebragt voor eene waarlijk algemeene geschiedenis des Vaderlands, hoedanige eerst zal kunnen worden geschreven, wanneer er zulke monographiën zullen bestaan over ieder deel des Vaderlands.

Zooals uit den aard der zaak volgde, is de beschrijving van Steenwijk het uitgebreidste; de geschillen en oorlogen tusschen de Bisschoppen van Utrecht en de Hertogen van Gelder; tusschen de verschillende plaatsen en gewesten in die oude tijden in de jaren 1513, 1522, 1523 gaven reeds aan Steenwijk eene zekere vermaardheid, de belegeringen, verdedigingen en inneming van Steenwijk en de herneming van hetzelve in de Spaansche tijden, die naauwkeurig worden beschreven, verhoogden dezelve, en hebben Steenwijk in dien vrijheid-strijd nevens zoovele andere plaatsen onzes Vaderlands eenen welverschuldigden roem gegeven; ook in de jaren 1672 en 1673 werd Steenwijk in den oorlog met de Munsterschen en Keulschen genoemd. Vooral echter wordt hier beschreven de verandering in de Regering, welke, zooals overal in ons Vaderland, in 1748 en 1749 ook in Steenwijk plaats greep; hier wordt naauwkeurig verhaald, hoe *Fledderus* manmoedig streed voor de regten der Steenwijkers, hoe hij bij een vonnis, hetwelk wel een geregtelijke moord kan worden genoemd, veroordeeld werd, om aan de galg te worden opgehangen, hoe hij die straf gelaten onderging, maar ook hoe hij later door Prins Willem de IV, den vader des Vaderlands, bij eene openbare resolutie van 24 Julij 1750 werd gerehabiliteerd en in eer en aanzien hersteld; de Vorst echter, hoe welgezind, om regtvaardig te zijn, kon den ongelukkige het leven niet hergeven; wel werd aan zijne nagedachtenis door den Prins de eer teruggeschonken, ja verhoogd; wel werd hij later met eene plegtige begrafenis vereerd, wel werden er lijkredenen op hem gehouden, maar zijne vrouw en kinderen kregen hem daardoor niet terug;— het is eene les voor alle volgende tijden en volkeren, om politieke misdaden, zoo men deze misdaden kan heeten, niet te doen beregten door de partij, die op dat oogenblik den boventoon heeft, maar daartoe bovenal onpartijdige regters te nemen.

Verder worden nog losse geschiedkundige en aardrijkskundige bijzonderheden van Steenwijk vermeld.

Omtrent de Kuinre en Blokzijl, voor zooverre deze plaatsjes geschiedkundige merkwaardigheden hebben opgeleverd, worden eenige zeer bijzondere punten aangevoerd, waaronder ook de zilveren munten, vroeger door de heeren *van Kuinre* geslagen.

Ook omtrent den tegenwoordigen toestand van die plaatsjes worden statistieke opgaven medegedeeld.

Het geheel is aangenaam te lezen; niemand zal hetzelve onvoldaan ter zijde leggen; door de nabijheid van Drenthe spreekt het van zelf, dat ook Drenthe hier en daar genoemd en enkele punten uit de geschiedenis van enkele streken van dat gewest worden behandeld.

Wij wenschen het boek vele lezers en den uitgever veel debiet toe.

De vrienden van de *Matigheid* en van de *afschaffing van sterken drank* hebben dezer dagen wederom een bewijs gegeven van hunne werkzaamheid en hunne goede bedoelingen; er is namelijk in het licht verschenen een almanak, genaamd: *De goede raadgever voor vrienden van orde en welvaart*" voor het jaar 1854, welke is uitgegeven te Amsterdam bij *Allart en van der Made* voor 7½ cent. Na het gewone almanakswerk en na de bijzonderheden, betreffende het afschaffingsgenootschap, bevat deze almanak eenige welgeschrevene stukjes van eene goede zedelijke strekking, om de menschen te overtuigen van het nadeel en de jammeren, die de sterke drank dagelijks aanrigt; deze almanak verdient in veler handen te zijn.

Correspondentie.

Door plaatsgebrek zijn een paar ingezondene stukken thans niet kunnen opgenomen worden.

ADVERTENTIEN.

ASSEN, 29 December 1853.

Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen Zoon, Vrouwe M. L. HORA BUMA, echtgenoote van Jhr. Mr. A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

Dezer dagen trof mij een gevoelige slag. Mijn jongste en veel geliefde Zoon JOHAN PHILIP REBENSCHEIJDT werd mij in den ouderdom van 33 Jaren en ruim 6 maanden, door een noodlottig toeval ontrukt.

SMILDE, 28 Dec. 1853.

Wede. H. REBENSCHEIJDT — LUCK.

H. TIMMERMAN te Nijeveen, is voornemens

UIT TE BESTEDEN:

Het bouwen van een

Huis en Schuur.

TIJD EN PLAATS ZAL NADER WORDEN BEKEND GEMAAKT.

Ten overstaan van Mr. L. KNIPHORST, Notaris te Emmen, zal ten verzoeke van de gebroeders KNIPHORST **PUBLIEK** ten huize van A. L. WOLTERS te Drouwenderveen worden

VERHUURD:

eenige **PUTTEN VEEN** ter vergraving op

Woensdag 10 Januarij

1854, 's morgens te 10 uur als:

1o. De **putten** van de plaatsen **no. 16**,

18 en **19** noordkant in de Markte van Drouwen.

2o. De **vooraffen** van de plaatsen **no. 30** tot **37** van het Noorderdiep aan het Zuiderdiep Noordkant en aan de Zuidkant van het Zuiderdiep.

3o. De **plaatsen** aan het Zuiderdiep, Zuidkant van de Markte **no. 13, 14** en **15** van Drouwen.

4o. De **plaats no. 49** in de Groote Compagnie te Gasselternijeveen.

5o. De **klemsloot** met 2 2/3 **putten** van de plaatsen **no. 52** Noordkant Buinerveen.

EMMEN den 22 December 1853.

L. KNIPHORST.

Op nader te bepalen dag,

zal ten overstaan van Mr. L. KNIPHORST Notaris te Emmen, **PUBLIEK** te Exloo

WORDEN VERKOCHT,

ten verzoeke van de Marktgenooten van Exloo, de **SCHEPERIJ**, bestaande in een **HUIS, ERF**

en **TUIN, BOUWLAND, HOOILAND** en **WEIDELAND**, waaronder **TURFGROND**, een perceel **BOSCHGROND**, 40 bunders **BINNEN VEEN**, en eenige bunders **VELD**, in verschillende perceelen.

EMMEN den 24 December 1853.

De Notaris voornoemd:
L. KNIPHORST.

Ten overstaan van Mr. L. KNIPHORST, Notaris te Emmen, zal op

Vrijdag den 13 Januarij

1854, 's morgens te 10 uur,
te Valthe, gemeente Odoorn, op de Brink aldaar

PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:

250 zware op stamstaande EIKEN, toebehoorende aan de Marktgenooten van Valthe.

EMMEN den 24 December 1853.

L. KNIPHORST.

De Weduwe J. MASSELINK en KINDEREN, zijn voornemens ten overstaan van den Notaris Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen,

OP WOENSDAG 4 JANUARIJ 1854,
des avonds 7 uur,
ten huize van A. WARMELTS, kastelein te Hoogeveen,

BIJ INZATE

Publiek te Veilen:

1o. **Twee BEHUIZINGEN**, met daarachter gelegen **TUINEN**, naast elkander, staande en gelegen aan de Zuidzijde van de Schutstreek te Hoogeveen; zeer geschikt tot het uitoefenen van allerlei soort van NERINGEN.

2o. **Twee stukken GROENLAND**, achter voormelde HUIZEN gelegen; alsmede **eenige perceelen BOUWGROND**, gelegen te Hoogeveen, en **eenige perceelen VEEN**, gelegen in de Gemeente Beilen.

J. L. TONCKENS.

Ten overstaan van Mr. J. L. TONCKENS, Notaris te Hoogeveen, zullen op

ZATURDAG 7 JANUARIJ 1854,

des morgens te 10 uren te beginnen, ten verzoeke van ROELF ARENDS, te Peest, en CONS.,

PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:

min of meer **200 EIKEN BOOMEN**, voor een groot gedeelte zeer lang en zwaar, en voor SCHEEPSBOUW, AANNEMERS ENZ., zeer geschikt; benevens eenige **IJPEREN**, alle te Westervelde, gemeente Norg, op **wortel staande.**

HOOGEVEEN den 29 Dec. 1853.

J. L. TONCKENS.

LET WEL!

OP NADER TE BEPALEN TIJD EN PLAATS
zal **FINAAL WORDEN VERKOCHT:** het

Tjalkschip,

genaamd *MARIA*, groot **80 tonnen**, met **zeil** en **tuig** en compleeten **inventaris;** liggende thans bij het *BOVEN-WILDERVANKSTER-VALLAAT*, bij den eigenaar J. G. STUUT en verders te bevragen bij J. G. DIJK, negotiant.

Inmiddels is hetzelve van heden af

uit de hand te koop.

OP ZATURDAG 14 JAN. 1854,
te beginnen 's morgens te 10 uren
IN HET ZOOGENAAMDE VROOCHORST
in de onmiddelijke nabijheid van Gieten, en alzoo bij den Straatweg van Assen op Veendam;

Publieke Verkoop...

---

van pl. m. **300 stuks** extra zware en gave **EIKEN BOOMEN**, (waaronder MOLENASSEN), **op stam staande** in gemeld BOSCH en toebehoorende aan HENDRIK JULSING en CONS., te Eext.

Notaris Mr. C. E. KNIPHORST.

Mr. B. HAITZEMA VIëTOR, Notaris te Winschoten, gedenkt ten verzoeke van HENDRIK NANNES DE BOER, op

Zaturdag 14 Jan. 1854,

des voordemiddags te 10 uren,
ten huize van den Logementhouder JAN H. KOCK, te Stads-kanaal,

PUBLIEK TE VERKOOPEN:

1. Eene **BEHUIZING** en **SCHUUR**, met afzonderlijk **stookhuis** en daarbij behoorende **TUIN** en **APPELHOF**, staande en gelegen te Nieuw-Buinen, Provincie Drenthe.

2. Eene **BEHUIZING, ERF en TUIN**, mede aldaar.

3. Ongeveer 1/2 **bunder** toegemaakt **LAND**, mede aldaar, en ...

4. Drie **VEENPLAATSEN**, in de Markte van Exloo, in het zoogenoemde Markiezen- of Heerenveen gelegen, bekend onder Nos. **11, 14 en 15**, ieder groot **7 bunders, 12 roeden, 30 ellen.**

B. HAITSEMA VIëTOR.

De erven van de Heeren VAN DER FELTZ zijn voornemens, ten overstaan van den Notaris VAN LIER te Assen,

Publiek te koop

AAN TE BIEDEN:

Een perceel uitmuntende **BOSCHGROND**, genaamd de *LANGE KAMPEN*, groot B. 3,22,20 met daarop staande **zware en ligtere EIKEN BOOMEN**, zoo mede **zware BEUKEN BOOMEN**, geschikt voor AANNEMERS, SCHEEPS- en HUISTIMMERLIEDEN, gelegen te Vredeveld, aan den Rolder Straatweg op een kwartier afstands van Assen en het water. Deze grond zal eerst worden **GEVEILD**

IN DRIE PERCEELEN,

schietende op den Rolder Straatweg en dan regt achteruit, IN VOEGEN op het terrein wordt afgebakend, en nader bij den ondergeteekenden Notaris op een daarvan gemaakt kaartje te zien. Ook het **HOUT** zal eerst afzonderlijk, bij **perceelen** worden **GEVEILD**, en dan in **massa** met den **GROND.**

2o. Een perceel **VEENGROND**, gelegen in het Zeijerveen, gemeente Vries, en aldaar kadastraal bekend in sectie M no. 23, groot R. 5,72,50. Hiervan behoort het grootste gedeelte en wel B. 4,89,85, tot de Veenadministratie en Compagnie van den Heer A. TEN OEVER te Assen, met de aan die Compagnie verbonden regten en lasten, terwijl de noordoostelijke tip van voorschreven kadastraal nummer, ter grootte van 82 Roeden 65 E., aan particulieren ter **beboekweiting** is uitgedaan.

Deze verkooping zal plaats hebben te Assen in het Logement van F. DONKER bij **INZATE**, op

DONDERDAG 26 JANUARIJ 1854,

des avonds te zeven ure.

H. H. VAN LIER.

De Heer J. M. LUNZEN te Smilde, is voornemens ten overstaan van den Notaris VAN LIER,

Publiek te koop

AAN TE BIEDEN:

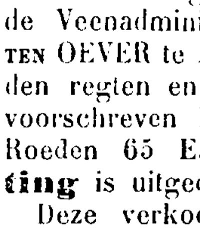

Eene goed doortimmerde en met vele gemakken voorziene **burger BEHUIZINGE**, benevens daarbij en achter gelegene **TUIN, Bouw** en **Groenland**, te zamen groot B. 1,05,40, staande aan de Hoofdvaart en Feenstra's Wijk te Smilde, bij het eerste Tolhek, tegenover de Meestersbrug, bijzonder geschikt voor alle NERINGEN en ter plaatsing van

EENE FABRIEK.

De INZATE zal plaats hebben bij den Kastelein HENDRIK WALDA, tegenover de Norgervaart te Smilde,

OP ZATURDAG 7 JANUARIJ 1854,
DES VOORMIDDAGS TE 10 UREN.

H. H. VAN LIER.

De Notaris HEPPENER te Borger, zal, ten verzoeke van de Erven WICHER WILTING, op

Woensd. 11 Jan. 1854,

ten huize van den Kastelein JAN SMIT te Borger, des morgens **precies te 10 uren**

VERKOOPEN:

EENE KLEINE BOERENPLAATS, staande en gelegen te Buinerveen, gemeente Borger, en be-...

HUIZEN met **SCHUREN** en daarbij behoorende uitmuntende **BOUW- en HOOILANDEN.**

BORGER, 29 December 1853.

J. HEPPENER, Notaris.

De Notaris F. A. EBBINGE WUBBEN, gevestigd te Staphorst, is voornemens, ten verzoeke van den Heer L. NIJSINGH in kwaliteit van **ONHERROEPELIJK gevolmagtigde** van JAN BOLLINK S...

OP VRIJDAG 13 JANUARIJ E. K.

des morgens om 10 uren.
ten huize van GEERT WESTENBRINK te Yhorst

Publiek te doen Inzetten

om op later te bepalen dag **finaal te**

VERKOOPEN:

EEN KAPITAAL BOEREN-ERVE,

bestaande uit een Westelijk en Oostelijk slag of opgaande, zijnde eene **VOLLE HOEVE LANDS** strekkende van af de Rivier de Reest tot in de nabijheid der Dedemsvaart; bestaande in **HUIZEN, SCHUREN** en verdere **GETIMMERTENS**; hooge en lage **LANDERIJEN, BOSSCHEN, VEENEN** en **VELDEN** met alle verdere regten en geregtigheden; alles staande en gelegen te Yhorst, groot ruim twee honderd Bunders Land.

OP WOENSDAG 4 JAN. 1854,

GROOTE

TOOVERVOORSTELLING

door **L. K. MAJU,**
in de Concertzaal bij SCHUT te Assen.—Aanvang 7 uur.
Entrée: 1e rang **75** cent.
2e rang **50** cent.
4 billetten à f 2,50.

Laatste Berigten.

Wij moeten onze lezers nog attent maken op het belangrijk arrest, gisteren door het Hof van Drenthe uitgesproken in zake *Pietertje Jager*, en onder de *Regtszaken* vermeld. Zoo de Hooge Raad zich met dit arrest vereenigt, zal hier te lande eenvoudige bedelarij niet meer strafbaar zijn, zoo lang niet een ieder, die verkiest, zich, zonder toestemming van iemand, naar de bedelaars-gestichten ter opneming kan begeven.

Meppel, 30 Dec. Door een gedeelte der Israëlitische Gemeente alhier is een tweede leenfonds opgerigt en reeds tot stand gebragt, ten doel hebbende, om renteloos voorschotten te doen aan mingegoeden, die zulks mogten verlangen. — Tot leden van het bestuur dezer vereeniging, onder de zinspreuk: *broederlijke vereeniging*, zijn gekozen de heeren: *S. de Hes*, *S. L. Kan*, *B. Gelder*, *J. Duveen* en *R. van Esso*, welke reeds 40 leden telt. Men hoopt, dat deze vereeniging weldra geheel tot stand zal komen.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 23—30 Dec. Bev. C. P. C. Fabius, geb. de Geer, van d; J. H. Leppers, geb. Garama, van z; S. Venema, geb. Bakker, van d; H. Stuvel, geb. Kemkers, van z; R. Oosting, geb. Nanninga, van d; M. Hasper, geb. Beuker, van z. — Overl. W. v. d. Veen, manl. gesl. ongeh. 57 j.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 30 Dec.

Er zijn heden geene marktbrieven afgegeven.

ASSEN, 29 Dec. Rogge f 10.60, f 10,25, f 10,00. Boekweit f 7,50, f 7.00, 6,75. Boter f 0,80 het N. ℔. Aardappelen f 2,75 a f 2,50. Prijs van het Roggebrood f 0,75 de 6 N. ℔.

COEVORDEN, 27 Dec. Rogge f 9,50. Boekweit f 7,25. Boter p. N. ℔ 65 ct. Zetting f 0,00.

MEPPEL, 29 Dec. Rogge f 10,40 a f 10,60. Boekweit f 7,00 f 8,00. Boter 1 1/2 N. pd. f 1,32^5 a f 1,42^5. Boter per 1/8 vat f 18,00 a f 20,00. Zetting f 0,76.

HOOGEVEEN, 27 Dec. Rogge f 10,30. Boekweit f 7,4.. Boter het N. pd. f 0,78. Zetting f 0,00.

ZWOLLE, 23 Dec. Tarwe f 13,75 a f 14.87^5. — Rogge f 10,.. à 10.75. — Boekweit f 7.25 à f 8,40. — Aardappelen f 2,50 f 3.25. — Boter per 1/8 ton f 19,50 à 20,00; per ℔ f 0,70 a f 0,87.

STEENWIJK, 27 Dec. Rogge f 9,85 à 10,60. Boekweit f 0,00 a f 0.00. — Boter per 1/8 ton 20,85.

OLDEMARKT, 24 Dec. Boter 1/8 vat f 21,00 a f 00,00.

AMSTERDAM, 27 Dec. TARWE ruim prijshoudend; 132 ℔ witb. Poolsche f 515; 129 ℔ bonte dito f 490; 128 ℔ dito f 480; 128, 130 ℔ Holsteinsche f 455, 465; 132 ℔ roode Koningsberger f 485. — ROGGE tot hoogere prijzen met goeden handel; 115 ℔ Burgas f 320; 120 ℔ nieuwe Petersburger f 342; 116 ℔ dito f 326; 117, 118 ℔ dito f 330, 334; 119 ℔ jarige dito f 334; 116 ℔ dito f 325; 118 ℔ nieuwe Archangel f 336; 116 ℔ jarige dito f 325; 117 ℔ nieuwe Riga f 332. — GARST, HAVER en BOEKWEIT zonder handel. — KOOLZAAD dadelijk en op het volgende Najaar £ 1/2 hooger; op het Voorjaar traag; op 9 v. Olie in Dec. £ 71 1/2; Sept. £ 68; Oct. en Nov. £ 68 1/2. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE iets hooger betaald; op 6w f 41; Vliegend f 39,75; 1o Mei f 40 1/8, 75; Sept. en Oct. f 38,50; Nov. en Dec. f 38,75. — LIJNOLIE dadelijk flaauw; op het Voorjaar gezocht; op 6w f 30,50; Vliegend f 29.25, 29; 1o April f 30. — HENNEPOLIE op 6w. f 38,25 Vliegend f 37. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 84 a 86 — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11 a 14.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 29 Dec. 1853.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2 1/2	pct.	62 5/8
" "	3	"	74 15/16
" "	4	"	94
Amort. Synd.	3 1/2	"	
Handelm.	4 1/2	"	
O. I. Leening	4	"	93 1/8
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4 1/2	"	100 1/2
Haarl. Meer	5	"	
Rusl. Ob. Hope	5	"	107
Dito 1828/29	5	"	105 1/2
Cert. 1831/33	5	"	96 1/2
Dito 1840	4	"	89 1/2
Dito Stieglitz	4	"	88 1/2
Ins. in Assign.	6	"	70 [illegible]
Cert. van dito	6		70 1/4

			GEBLEVEN.
Polen, Oblig.	4	pct.	82 1/8
Spanje. Oblig.	1	"	21 7/16
Obligatiën	3	"	45 11/16
Binnenl.	3	"	41 1/8
Amortisable			
Bewijz. Coup.			5 1/8
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	"	
" "	4	"	76 3/4
" Metal.	5	"	92 3/4
" " N.	5	"	39 5/8
" "	2 1/2	"	
België, Cert.	2 1/2	"	
Rothschild	2 1/2	"	50 13/16
Portug., Lond.	5	"	
"	4		
Amerika Bank-Act.			4 1/16

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ

BIJBLAD van de Prov. Drentsche en Asser Courant, 31 December 1853.

DE VERTELLER ENZ.

DOODSVALLEI, 21 December 1853.

Mijnheer de Redacteur!

Het zal u welligt niet onaangenaam zijn, den waren oorsprong van mijne bij u reeds bekende firma te leeren kennen. Ik deel ze u mede, zonder vrees dat de profetie van Beëlzebul hare vervulling nabij is; gedurig toch openen zich nieuwe wegen voor mijne industrie, zoodat er reeds graan en aardappelen te kort komen, om aan alle bestellingen te voldoen. Uwe clandisie en die van uwe consorten kan ik derhalve best missen.

Gij moet dan weten, dat er ettelijke jaren geleden in de onderwereld, het rijk der duisternis en der zonde, eene vacature ontstond en wel niet minder dan ter vervulling van een Koningszetel. Beëlzebul, de overste der duivelen, belegde onmiddelijk eene vergadering van helsche geesten, om in de vacature te voorzien en den waardigsten te benoemen.

Twee booze geesten, de zwartste van allen, dongen naar de vacature. Om naar regt en billijkheid te beslissen, besloot Beëlzebul en zijne raadgevers, dat beiden eene proef zouden geven van hunne duivelsche bekwaamheid. De candidaat, die het meest onheil kon stichten, zou heer en koning zijn.

Zoo gezegd, zoo gedaan; beide mededingers gingen de bovenwereld in, om hun duivelsch werk te verrigten. De een voorzag zich van *buskruid*, de ander van *sterken drank*.

Nadat beiden met hunne satellieten de bovenwereld eenigen tijd doorwandeld hadden, keerden zij tot hunnen overste terug. Deze riep de hellegeesten bijeen, en nadat hij van het bedrijf der beide uitgezondenen had kennis genomen, sprak hij met luider stem het volgende oordeel uit:

„Uw *buskruid*," sprak hij tot den eenen, „brengt dood en ellende op aarde, het wondt en vernietigt. Vooral wanneer de oorlogsfakkel zwaait en tweedragt onder de volkeren der aarde uitbreekt, dan verheugen wij ons, dat de aarde met menschenbloed wordt geverwd.

Er ontbreekt echter iets aan uwe wijze van vernielen. Gij zijt te veel een erkende vijand van het menschdom. Gij barst met zulk een verschrikkelijk gedonder los, dat de lieden van u schrikken; gij draagt de kleuren van ons rijk en daarom schuwen de menschen u; gij verspreidt damp en stank om u heen en daarom deinzen zij van u terug. Bij al het onheil, dat gij aanrigt, kunt gij slechts het ligchaam dooden, maar niet de ziel verderven in de hel, waar de worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt."

Met verhelderden blik wendde zich Beëlzebul tot den anderen satan, die aan zijne regterhand stond en vervolgde:

„De sterke drank is onze trouwe bondgenoot en de beste dienaar van het helsche rijk. Op aarde verschijnt hij hier als vermomde vriend; dáár als geneesmiddel, ginds vertoont hij zich in allerlei streelende aangename en verlokkende kleuren. Hij baant zich den weg zoowel tot de hutten der armen, als tot de paleizen der grooten; hij lacht jonge dochters aan en lokt jongelieden tot zich; hij streelt kinderen en grijsaards op zijne wandeling door stad en dorp. Nu noemt hij zich krachtgever: dan hartversterker: soms ook geestopwekker. Wel dringt hij zich ook slechts langzaam in, maar zijne prooi is er niet te minder gewis door. Eene zekere overwinning behaalt hij, terwijl hij den dood doet binnensluipen en eeuwig wee berokkent. Hij bevordert niet alleen armoede, maar zorgt ook dat het menschengeslacht zwakker en zwakker worde, ja zelfs den kring der braven en welgezinden sluipt hij binnen, zaait er tweedragt, stookt er nijd en doodslag en wordt, wie als vriend de hand hem toereikt, ten huiskruis.

Niet slechts hier en daar of voor eene poos, zoo als het buskruid, maar aanhoudend de geheele wereld over, doet hij zijne magt gevoelen; niet alleen het ligchaam verderft hij, maar ook de ziel tot in het helsche vuur."

Toen de helbewoners deze uitspraak vernamen, schaterden zij van lagchen en juichten van vreugde, en met eenparige stemmen benoemden zij den drankduivel tot hunnen nieuwen gebieder, die dan ook van zijne helsche broeders hulde en eere aannam.

Toen het gejubel tot bedaren gekomen was, verhief Beëlzebul nogmaals zijne stem en sprak op plegtigen en ernstigen toon den drankduivel dus aan.

Gij zijt mijn geliefde zoon; want gij zijt in staat mijn rijk op aarde uit te breiden en de hel voorspoedig te bevolken. Spoed u naar de aarde, op mijn getrouwen bijstand kunt gij staat maken; de uitslag is zeker, zoolang de zwakke aardbewoners zich zullen laten betooveren. Wees echter op uwe hoede! Want ten dage, dat men u ontzenuwd zal hebben, neigt uwe heerschappij ten val. Alle volkeren der aarde zullen, door u verontrust, zich tot den vernielingskrijg aangorden; de aarde zal u niet langer gunnen in haar licht te wandelen, — *tot de hel zult gij wederkeeren, want uit haren schoot zijt gij voortgekomen.*"

Zoolang die profetie echter niet vervuld is, teekenen wij ons,

DOOD & COMP. *Veend. Ct.*

Tooverij.

Om de zegeningen, welke verlichting en beschaving hebben aangebragt, goed te waarderen, is het zeker niet ongepast een terugblik te slaan op vroegere tijden. Inzonderheid springen dezelve in het oog, wanneer wij letten op de noodlottige gevolgen, welke de dwaalbegrippen nopens tooverij en hekserij, uit onkunde en bijgeloof geboren, in vroegere dagen, op het maatschappelijk leven uitoefenden, toen te midden van rust, algemeenen vrede en voorspoed, de vrijheid en het leven der ingezetenen bedreigd werd door de eene of andere kwaadaardige of bespottelijke aanklagte van tooverij; toen goede en rustige burgers, op zoodanige aanklagt, gevangen genomen, gepijnigd en dikwijls verbrand werden.

Wij willen uit die vroegere tijden, tot staving van ons gezegde, het volgende mededeelen.

Te Amersfoort werd in 1595 Grietje Segers, eene tooverheks, die men de roode kater noemde, gevangen genomen en verbrand. In het zelfde jaar had er te Utrecht een ander treurspel plaats, hetgeen de heer Scheltema volgenderwijze beschrijft:

„Anthonis Cornelisz. Bulk, Maria Bartens, vrouw van Thomas Rijkz, Volkert Hendriks en zijne dochter Hendrikje, zijn in Oogstmaand van dat jaar bij sententie van het Hof op het paardeveld verbrand.

„Zij woonden vroeger op het Hoogeland bij Amersfoort.

„Het meisje was eene ontluikende bloem van naauwelijks zeventien jaren. Hare moeder was in 1594 op St. Jakobs-dag insgelijks als tooveres veroordeeld en met den vure ter dood gebragt, en nu moesten hare broertjes, Hessel, oud veertien, Gijsbert, oud dertien en Dirk oud acht jaren, de doodstraf van vader en zuster aanzien. De kinderen werden nog bovendien tot den bloede gegeeseld en moesten opgesloten blijven in de gIool (de kluizen) van den huize Hazenberg, tot dat het den Hove anders behagen zoude.

„De vader had de waterproef in de Oudegracht ondergaan, en was dan eens drijvende, dan eens zinkende bevonden. Hij was, gelijk de beide andere volwassenen, meermalen op de pijnbank gebragt, alles wegens beschuldigingen, welke zich zelve tegenspraken, en schijn noch schaduw van misdaad, ja, van mogelijkheid behelsden. De voornaamste waren: „dat „zij als katten poot aan poot gedanst hadden op eene „bleek te Amersfoort, in tegenwoordigheid van den „duivel; dat zij in weerwolven waren veranderd en „koeijen hadden gejaagd en gebeten." Een der bejaarden had bekend: „boter uit eene sloot gekarnd te hebben, welke zijn vader met eenen lepel in de boternap had gedaan." Een der kinderen had beleden: „melk uit eene bieze getapt en deze van den grond te hebben opgeschept." Een ander kind zeide: „melk te hebben gehaald uit het hecht van een mes, hetwelk hij in eenen boom had gestoken." Het meisje had bekend: „dat zij het door behulp van den boozen zwaar had doen hagelen." Dit waren toen, volgens het slot van de sententie, feyten, zeer leelijk en afgrijzelijk, schrikkelijk en abominabel, geenszins te gedogen in landen der Christenen, daar de vreeze Gods en de Justitie plaats vinden."

„Ik verhaal alleen het gezegde, dat ik het niet kan verklaren, hoe destijds nog in Utrecht zulk eene verschrikkelijke wreedheid, op de onzinnigste belijdenissen en nietigste bewijzen gegrond, heeft kunnen plaats vinden, in Utrecht, alwaar toen reeds vele stralen van licht voor de wetenschappen en de godsdienst waren doorgebroken, en zulks door Regters, door mannen, die in de maatschappij in aanzien, door andere bedrijven eenen goeden naam verworven hadden."

Den 10den April 1606 schreef de Aartshertog Albert aan den raad der stad Namen, dat, tot zijn groot leedwezen vernomen hebbende, dat de verfoeijelijke misdaad van tooverij onder zijne vassalen en onderdanen steeds grooter werd, hij alle regterlijke personen aanspoorde, om in de uitroeijing daarvan behulpzaam te zijn, zich overigens gedragende aan zijne opene brieven van 20 Julij 1592 nopens de uit te spreken straf.

„Met hetzelfde doel gelasten wij, zeide de aartshertog, om geregelde briefwisseling te houden met de bisschoppen der Stichten en andere geestelijke personen in uw ressort, en hen des noods met den wereldlijken arm bij te staan, terwijl hun overigens door u mededeeling moet gedaan worden van in deze zaak genomen maatregelen of bekomen inlichtingen."

Dus schreef de aartshertog Albert, die ten huidigen dage zoo zeer geprezen wordt. Zijne woorden, in verband met de bovenvermelde oorkonden, laten geenen twijfel nopens het doel en de beteekenis dezer onnoemelijke processen over. Van de Inquisitie, hun *instrumentum regni*, beroofd, zag de wereldlijke en geestelijke magt naar een ander middel uit, dat daartegen kon opwegen, en vonden dit in het geloof van het volk aan tooverij. Hij, die aan de gestelde overheid mishaagde, werd beschuldigd van den duivel bezeten te zijn, en onderging als toovenaar de straf, welke men hem niet als ketter kon opleggen.

„Opmerkelijk is het, dat, zoolang de bevolking van het platteland in hare onwetendheid en verblinding, zelve de strafoefeningen op zich nam, de hand van het bewind naauwelijks zigtbaar was. Doch zoodra de volksopgewondenheid bekoelde, begon de Aartshertog te klagen, en een beroep te doen op den regterlijken arm, zijne hoven en regtbanken te gelijker tijd gelastende, om in alles de bevelen der bisschoppen op te volgen. Later, toen de regtbanken zelve weigerden, tusschen beide te komen, namen de bisschoppen geheel alleen de taak op zich, om de gevreesde misdaad te straffen. De bisschoppen van Toulouse, Rennes, Châlons-sur-Saône, Rhodes, en vijf doctoren in de godgeleerdheid van Sorbonne verklaarden, dat achttien geestelijke zusters van Axonne door den duivel waren bezeten, op hetzelfde tijdstip dat het Hof van Luik, in een proces ter zake van tooverij, de vrijheid stelling van den beklaagde gelastte, tevens verklarende, *zich in het vervolg niet meer met dergelijke zaken te willen bemoeijen*, en op het oogenblik, toen Lodewijk XIV voornemens was, den volgenden dag zijn edict uit te vaardigen, hetwelk aan alle geregtshoven van zijn rijk verbood, om wegens tooverij te veroordeelen. Doch wij mogen nog zoo spoedig niet van den aartshertog Albert en zijne monniken afstappen. In het werk van den heer Cannaert leest men dienaangaande het volgende.

„Een der belangrijkste misbruiken (alsof alles wat tot dit onderwerp betrekking heeft, geen misbruik ware!) bestond in de tusschenkomst der scherpregters, in hoedanigheid van deskundigen, tot opsporing van het duivelachtig kenteeken (bestaande in figuren van padden, hazen, muilezelskoppen, of somtijds kleine zwarte hondjes.) De toovenaars hadden dit kenteeken, hetzij onder de oksel van den linker arm, in het oog, aan de kuit, of aan de dijen.

„In de martelkamer gebragt, werd de beschuldigde, van welk geslacht hij ook zijn mogt, van zijne kleederen ontdaan, en zijn ligchaam aan een uiterst naauwkeurig onderzoek onderworpen. Alle vlekken, of buitengewone teekenen, werden naauwlettend waargenomen, terwijl men ze beproefde, door er een dikke naald in te steken; kwam er alsdan geen bloed te voorschijn, of bleef de patient ongevoelig, dan was er een *half bewijs* aanwezig van het bestaan eens verbonds met den duivel!

„Zie hier een staaltje van de zonderlinge toepassing dezer voorschriften, welker echtheid niet in twijfel kan worden getrokken, daar het voor het nageslacht is bewaard gebleven door den eerw. pater Michaëlis, in zijne *Waarachtige Geschiedenis van hetgeen is voorgevallen bij de duivelbanning van drie bezeten meisjes uit Vlaanderen* (Parijs 1623, 2 deelen, 8°.)" Het gebeurde dan in den zomer van het jaar 1613, dat de wanorde en opgewondenheid in het klooster der Brigitinnen, te Rijssel, zoodanig de overhand namen, dat de bisschoppen van Doornik en 's Hertogenbosch den kloostervoogd Dooms, van de orde der Dominicanen, verzochten, om aan dezen vijandelijken inval van den helschen geest paal en perk te stellen.

„Ten gevolge van een eerst onderzoek werden verscheidene geestelijke zusters beschouwd, als geheel van den duivel bezeten te zijn. Dooms kwamen bij die gelegenheid zeer merkwaardige bekentenissen ter oore; deze bekende, dat zij de burggravin Dair in de onmogelijkheid gesteld had, om nakomelingen te hebben, eene andere bekende, dat zij den pater Michaëlis eene duizeligheid in het hoofd had berokkend; eene derde, dat zij laatstgenoemden en pater Dooms van ongedierten voorzien had (ofschoon zij niet tot de Kapucijnenorde behoorden), dat zij de geestelijke zusters tot wellust hadden aangezet door middel van mannen-asch en modder, en kleine beeldjes van was.

„Het echt en gedenkwaardig verhaal vermeldt nog eene menigte andere bijzonderheden, welke het zedelijk gevoel ons verbiedt hier aan te stippen, ofschoon zij afkomstig zijn van den eersten hervormer der orde van de Dominicaner-monniken in Frankrijk.

„Deze misdaden, door pater Dooms aan den 70jarigen aartsbisschop van Mechelen ter kennis gebragt zijnde, verklaarde deze, in tegenwoordigheid van vele aanzienlijke personen, op last van den aartshertog Albert en Isabella vergaderd, om deze zaak te onderzoeken: „dat hij nog nooit iets dergelijks had gehoord, en dat de zonden en gruwelen van Maria van Sain (juist zij namelijk, van wie pater Dooms het slagtoffer was geworden) alle denkbeeld overschreden.

„De nonnen werden opgesloten en met haar Simone Dourlet, eene jonge en schoone novice, die niets wilde bekennen; maar welke door de nonnen werd beschuldigd van tooverij en gruweldaden, welke wij hier maar achterwege laten. Simone Dourlet werd naar de gevangenis te Doornik vervoerd. Doch het scheen, dat hare familie eenigen invloed bezat; want, na verloop van een jaar, werd de jeugdige gevangene onverwacht in vrijheid gesteld. Zij begaf zich naar Valenciennes, leefde daar onder eenen aangenomen naam, en trad iets later in het huwelijk. Het ongeluk wilde echter, dat het aan pater Dooms, die de hem ontrukte prooi niet zoo gemakkelijk losliet, gelukte, haar op het spoor te komen.

„Onmiddelijk werd Simone Dourlet aan hare betrekkingen ontrukt en in den kerker geworpen. De prins van Robeck, stichter van het klooster der Brigittinnen, ging over deze zaak met den aartshertog spreken, en op den 5den Julij 1613 had, op last van dezen, eene conferentie plaats bij den pauselijken nuntius, aartsbisschop van Rhodes, sedert kardinaal Bentivoglio, ten einde het rapport van pater Dooms aan te hooren. Daarbij waren tegenwoordig de aartsbisschop van Mechelen, de biechtvader der Infante, de prior van de Carmeliter barrevoeters; doctor Lintrensis van de Academie te Douay, de prins van Robeck en de geheimraadsheer van HH. KK. HH. Mazins. In deze conferentie werd besloten, dat het proces zijnen loop zoude hebben.

„Tien dagen later werd door pater Dooms aan HH. KK. HH., in tegenwoordigheid van het geheele hof, een nieuw rapport ingeleverd.

„Den 23sten Julij werd pater Dooms benoemd tot commissaris, bijgestaan door zijnen auditeur en den geestelijken regter van Mechelen, en, van eene onbegrensde magt voorzien, maakte hij met het onderzoek der zaak een aanvang en deed aan Simone Dourlet eene nieuwe ondervraging ondergaan. Deze bleef evenwel in hare ontkentenis volharden. Daar echter de duivel niet in het rustig bezit van zulk een schoon ligchaam mogt gelaten worden, zetteden de commissarissen hun onderzoek met onbezweken ijver voort. Pater Dooms, de geestelijke regter van Doornik en drie geneesheeren deden door het insteken van naalden een naauwkeurig onderzoek op de borst, den rug en de knieën der beklaagde, doch ook dit bleef zonder voldoende uitkomst. Dooms deed alstoen zijn ongelukkig slagtoffer gedurende den nacht bewaken, ten einde haar onverhoeds te midden van hare droomen te wekken, en haar alsdan te vragen, wat zij gezien had.

„Na eene reeks van ondervragingen en nieuwe martelingen, bekende Simone Dourlet, den 6den Aug. te middernacht plotseling uit haren slaap gewekt, dat zij de gewijde ouwel met hare lippen bevochtigd, en op het tiktakbord gespeeld had. Hare beulen zegepraalden. Nu zult gij niet meer zeggen, riep Dooms uit, dat gij geene tooverheks zijt; want dit zou een leugen te meer bij uwe andere misdaden [illegible]

„Eenige dagen later werd een groote brandstapel op de Groote Markt te Doornik opgerigt. Tegen twaalf ure verschenen de paters Dooms en Michaëlis, die Simone Dourlet vergezelden, terwijl zij haar van tijd tot tijd, onder het verkondigen van Gods woord, het crucifix deden kussen. De stoet hield stil voor het voorportaal van de groote kerk tot volvoering van de gebruikelijke plegtigheid, om vergiffenis van God, den aartshertog en de regterlijke magt af te smeeken. Daarna werd het slagtoffer naar den brandstapel geleid, levend verbrand en hare asch in den wind gestrooid.

„Zou deze geschiedenis niet een fraai onderwerp van lofrede geweest zijn op den aartshertog Albert en Isabella, zoo dikwijls door de Belgische akademie uitgeschreven? Zij is ons in al hare bijzonderheden bewaard gebleven door den eerwaardigen pater Michaëlis zelven, van wiens werk hierboven de titel is medegedeeld.

„Wij hebben gemeend, zegt de vriend van pater Dooms, dat het nuttig konde zijn, dit alles in het licht te geven, om te doen uitkomen, dat het waarheid en geen logen is, zoo als sommigen ons willen doen gelooven?"

„Ongeveer op hetzelfde tijdstip, dat Simone Dourlet, op bevel van den aartshertog te Doornik werd verbrand, werden nog ter dood gebragt:

„Te Gent, Anne Scheppens, vrouw van den watermolenaar, wegens het geven aan hare kinderen van een klein overschot ossentong, waarvan zij gedurende twee dagen ziek waren geweest.

„Te Antwerpen, Clara Goessen, „aangezien de beklaagde, na haar bloed aan Satan te hebben laten drinken en het zijne gedronken te hebben, een verbond met hem heeft gesloten, waarbij zij zich aan hem verkocht en verbonden heeft, hem in alles te gehoorzamen; dat dit verbond, door Satan zelven op papier geschreven was met het bloed, voortkomende uit eene wonde, welke zij zich tot dat einde aan de linker hand door middel van eene speld gemaakt heeft, door de beklaagde met haar eigen bloed is gestoken geworden, en vervolgens aan den duivel overhandigd, die het behouden heeft."

„Te Middelburg, Digna Rubert: wegens het sluiten van een verbond met een jong mensch, die de duivel was en Barrebon heette, magt hebbende in de lucht. Aangezien, dus luidt het vonnis, „na het sluiten van dit verbond, de booze geest haar geleerd heeft, zekere zalf te bereiden, uit verschillende bestanddeelen zamengesteld, aangezien zij met deze zalf onderscheidene malen op het water heeft gedreven, gezeten op bossen stroo, en vergezeld van genoemden Barrebon; eindelijk, aangezien zij, wanneer zij schepen wilde doen zinken, ze slechts met zalf behoefde in te smeren.

„Den 9den Augustus 1604 veroordeelden de schepenen van Gent, door middel van het vuur ter dood, Elisabeth de Grootere. „Omdat gij Elisabeth de Grootere, dochter van Willem, 70 jaren oud, weduwe van den tamboer de Rijke, koek-uitvenster aan de deuren der Kerken, op Kermis van het laatstverloopen jaar onderscheidene vrouwen, van uwen stand, en behoeftig als gij, hebbende gezien, gekleed op eene wijze, welke niet met haren stand strookte, en eene weelde aan den dag leggende, welke ver boven uwe krachten verheven is, huiswaarts zijt gekeerd, uw lot en de armzalige lompen, welke u bedekken, verwenschende; dat de booze geest u alstoen is verschenen. onder de gedaante van eenen kleinen vos, die zich overigens reeds meermalen aan u vertoond had, onder de gedaante van eenen zwarten man, een zwart lam, een poedelhond; ... eindelijk, dat gij een verbond met hem gesloten hebt.."

„Volgens het protocol der stad Roermond, waren in 1613 meer dan 1000 personen, grijsaards en kinderen, en over de 6000 stuks vee, in die stad omgekomen door toedoen van de toovenaars, die op sommige plaatsen de oogsten, de weilanden, de boomgaarden en de bosschen geheel hadden vernield; dien ten gevolge werden er van 24 Sept. 1613 tot de maand Nov. vier-en-zeventig personen, twee per dag, opgehangen en verbrand.

ALLERLEI.

Anderhalve eeuw geleden verkreeg William Paterson van den Koning van Engeland een octrooi voor het stichten eener kolonie op de landengte, die Zuid- en Noord-Amerika verbindt. Het doel van Paterson was dien „sleutel der wereld" aan Spanje te ontwringen, den handel der beide Indien te vereenigen en eene vrijhaven te stichten, die voor het gansche menschdom zou openstaan zonder onderscheid van partij, natie of godsdienst. De afgunst der in haar monopolie bedreigde Engelsche Oost-Indische Compagnie en de bekrompen staatkunde der misleide regering van Koning Willem deden het plan mislukken.

Onlangs is naar diezelfde landengte eene expeditie vertrokken onder gunstiger voorteekenen. Eenige maanden geleden ontving men in Engeland door eenen ingenieur, den heer Cullen, narigten betrekkelijk een nieuwen weg over de landengte. De ontdekking werd medegedeeld aan den ondernemenden sir Charles Fox, die onverwijld twee deskundigen, de heeren Lionel Gisborne en Forde afzond, tot voorloopige opneming van het terrein. De heer Gisborne keerde terug met volle zekerheid van de voordeelen, welke de door hem opgenomen landstreek aanbood voor de opening eener communicatie tusschen de beide Oceanen en hij was in staat om de daarstelling aan te bevelen van een scheepvaartkanaal zonder dammen, van honderd vijftig voet breedte te half water, en van dertig voet diepte bij laag getijde, hetwelk ten allen tijde voor de grootste schepen bevaarbaar zou zijn. Het gevolg was, dat eene maatschappij, met lord Warncliffe aan het hoofd, gevormd werd om het plan van den heer van Str... uit te voeren. De daartoe vereischte som is ... dan 15 millioen p. st.; doch er is reeds geld genoeg bijeengebragt, om de kosten der opneming van het terrein goed te maken.

De expeditie is vertrokken onder de goedkeuring en met de medewerking van Engeland, Frankrijk en Noord-Amerika. Van wege het Engelsche gouvernement is een luitenant van de genie, de heer St. John, aan den heer Gisborne toegevoegd, om hem te vergezellen. Op Jamaica zal de luitenant der Noord-Amerikaansche marine Strange zich bij de expeditie voegen, die aan boord der oorlogsloep Cyane een personeel van 36 landmeters voor de opneming van het terrein onder zijne bevelen heeft. Te Port Royal zal een der bij Jamaica post houdende Britsche oorlogschepen, alsmede het Fransche admiraal-schip van het in de wateren van Martinique dienstdoende Fransche eskader, zich aan de expeditie aansluiten. Het vereenigde eskader zal naar de baai van Caledonie stevenen, waar het zal voltallig gemaakt worden door het Britsche oorlogsvaartuig Scorpion. De landmeters zullen in twee afdeelingen worden gesplitst: de eene zullen aan den oever van den Atlantischen Oceaan, de andere op de kust der Stille Zuidzee de werkzaamheden aanvangen. De geheele afstand tusschen de beide Oceanen is op het bedoelde punt niet grooter dan 30 Engelsche mijlen; en de heer Gisborne wordt hier te lande terug verwacht in de laatste helft der aanstaande maand April, hoewel de geheele opneming eerst in het laatst van Mei of in het begin van Junij zal kunnen volbragt zijn.

—

Sedert het ontdekken van goud in Californie, zegt een Amerik. blad, zijn ruim 600 schepen uit de Ver. Staten rondom Kaap Hoorn naar de Stille Zee vertrokken en niet teruggekomen. Eenigen zijn te San Francisco gesloopt en anderen hebben bezigheid gevonden in de Zuidzee. Het gemis van dit aanzienlijk getal bodems uit de koopvaardijvloot is eene der oorzaken van de drukte, die gedurende de laatste jaren aan de scheepstimmerwerven in de Ver. Staten heerscht.

—

Te Cuesmes bij Bergen in Henegouwen is overleden de oudste veldwachter in Belgie, zekere Jean Vandekoke, oud 100 jaren en 6 maanden. Hij diende bij de Keizerlijke legers. In 1800 tot zijne haardsteden teruggekeerd werd hij tot veldwachter benoemd en vervulde weinige dagen voor zijn dood die betrekking nog met den meesten ijver.

—

De bekende publicist *Em. de Girardin* heeft over de Oostersche aangelegenheden eene brochure uitgegeven, die in Parijs veel opzien heeft gewekt. Het werkje is in 7 hoofdstukken verdeeld. Na alle mogelijke veronderstellingen te hebben gemaakt zoowel ten voordeele der Russen als der Turken, zoowel wat den oorlog als de schikking betreft, geeft hij 4 regelingen op: het behoud der onschendbaarheid van het Turksche rijk; de verdeeling van Turkije; de vestiging van een Grieksch keizerrijk; de handhaving der Porte in al hare regten en bezittingen en daardoor de beschaving van het Turksche rijk.

Vooral opmerkelijk is 't geen de schrijver zegt over de veelmalen besproken verdeeling van Turkije en de stichting van een Grieksch keizerrijk.

De Turken, zegt hij, noemt men barbaren, die zonder eenig nut het vruchtbaarste land bewonen, dat Europa heeft. Turkije is zonder leven, zonder geest, en geheel in beschaving ten achter; het is niet bestand tegen Rusland en toch heeft men juist daar eene kracht noodig, die Europa vergunt rustig voor zijn welvaart te arbeiden. Daarom moet men de Turken naar Azië terugdrijven en het land verdeelen. De Turken verdrijven; maar als ze niet willen, zal men dan een uitroeijings krijg beginnen? Wie zal dat dan doen en met welk regt? Omdat ze den Koran gelooven, volgens hunnen godsdienst de vijanden der Christenen zijn en slechts geene moordenaars meer zijn, dewijl zij hunne magt hebben verloren antwoordt men. Dit zij zoo. Maar te lang reeds heeft de wereld, om twisten van geloof stroomen bloeds zien vergieten. Honderd duizenden zijn slagtoffers geworden, eenvoudig om 't geloof aan transubstantiatie, praedestinatie, consubstantiatie, of andere onbegrijpelijke stellingen; Europa heeft daarom alleen zooveel moorden gezien, dat we bijna allen afstammen van moordenaars of vermoorden, om der godsdienstwille. Kan men aan de Turken iets meer verwijten, dan onze voorvaders zelf hebben gedaan? En wat hunne onmagt betreft, zou de Inquisitie niet even gaarne hare brandstapels voor de ketters doen rijzen als vroeger, indien zij er slechts de magt toe had? Beveelt de Koran aan de Turken de ongeloovigen te dooden, Pausen en conciliën hebben aan de vorsten evenzeer het bevel gegeven, om de ketters te verdelgen; maar de beschaving heeft dat alles veranderd, en de Turken zijn nu evenmin meer als de Pausen te vreezen. En wat daarbij komt, Turkije heeft getoond, bovenal in de laatste jaren, dat het de beschaving van geheel Europa volgt, terwijl het op het punt der godsdienst vrijgeviger en verdraagzamer was en nog is, dan de meeste Europesche staten. Behalve de getuigenissen der reizigers te dezen opzigte, bedenke men slechts, dat de Turken het heilige graf steeds hebben bewaakt, om er de Christenen toe te laten, alle met gelijke regten; waren Mekka en Kaaba in handen der Christenen geweest, zouden de Turken dan met meer gerustheid hunne heilige monumenten kunnen bezoeken, dan zij het den Christenen gunden? Reeds in 1453 riepen de Grieken te Konstantinopel: we zien liever den Turkschen tulband dan den kardinaalshoed! Wilde men nu een nieuw Grieksch rijk stichten, de twist tusschen Konstantinopel en Rome zou op nieuw uitbreken, en als een gevolg er van misschien de burgeroorlog. Rusland's inmenging ware dan nog gevaarlijker.

Wat Turkije vooral in moeijelijker toestand brengt, is zijne administratieve en finantiële wanorde. Maar gelijke wanorde heeft in Spanje, Portugal en den Romeinschen Staat geheerscht, en heeft men er imm... aan gedacht, om daarom die rijken van de kaart va... Europa te schrappen? Spanje heeft zich in vrij ko... ten tijd uit zijn benarden toestand gered, Portug... heeft daartoe iets langer tijd noodig gehad, alleen d... Romeinsche staat zal, zoolang ze onder priesterhee... schappij staat, altijd even rampzalig blijven. Maar zo... Turkije, dat reeds zoozeer heeft getoond, den weg va... beschaving te willen volgen, niet even spoedig a... Spanje verder de Europesche beschaving kunnen vo... tooijen?

—

Lord Shaftesbury, de onvermoeide ijveraar voor al... les, wat waarlijk goed en heilzaam is, woonde onlang... de vergadering van een hulpgenootschap van het Britsc... en buitenlandsch Bijbelgenootschap bij en hield daa... eene welsprekende lofrede op den Bijbel, in welke hi... op de verpligting der inwoners van Engeland wees, om... geene pogingen tot verspreiding van dien schat te spa... ren. In de tegenwoordige dagen moest het oog voor... al op China gevestigd zijn en moest iedereen bedenken... dat dit uitgebreid Rijk niet slechts voor ons was open... gesteld, opdat wij wat meer thee van daar ontvangen... en wat meer katoen derwaarts zouden zenden, maa... vooral om tweehonderd millioen menschen onder het be... reik van Gods woord te brengen, hetwelk de grootste weldoener van het menschelijk geslacht is en, bij de geestelijke, tevens de grootste maatschappelijke en staatkundige zegeningen aanbrengt. Dat zelfs onder de minst beschaafde volken van Europa nog meer zedelijkheid, huisselijkheid en ware orde dan onder de fijn beschaafde Grieken en Romeinen der oudheid heerschten, schreef de redenaar hoofdzakelijk aan de bekendheid met den Bijbel toe. Met verontwaardiging wederlegde hij sommiger bewering, dat de Bijbel uitgedient zou hebben en wees er op hoe ongelukkig verscheiden zoogenaamde wijsgeeren waren, die zulks beweerden voor zich zelven geweest zijn, in vergelijking met meer eenvoudigen, maar die den Bijbel tot rigtsnoer van hun leven stelden.

—

De oudste kerk te Rome is de schoone Basillica S. Giovanni in Laterano, of de kerk van den Heiligen Johannes van Lateraan. Zij is, zegt men, door Konstantijn den groote gebouwd en door hem aan Paus Sylvester ten geschenke gegeven. In het jaar 325 werd zij ingewijd. Zij werd genoemd: *omnium urbis et orbis ecclesiarum mater et caput* (de moeder en het hoofd van alle kerken ter wereld) en bezit deze merkwaardigheid, dat de Paus alleen op haar hoogaltaar de mis mag dienen en wel eenmaal in het jaar.

In het midden van de kerk ligt de Paus Martinus de Ve, die in de 15 eeuw leefde, begraven. Zijn graf wordt door eene langwerpige vierhoekige marmerplaat bedekt, waarop een bronzen dekstuk ligt, dat door den beroemden Antonio Filarete vervaardigd is.

Voor ongeveer 56 jaar opende men het graf, natuurlijk in tegenwoordigheid van de gezamenlijke Domheeren, en men vond het hoofd van den doode versierd met eene drievoudige, rijk met diamanten bezette kroon terwijl hij kostbare ringen aan zijne vingers had. Buitendien lagen verschillende zilveren en gouden kelken en andere kostbare zaken naast het lijk.

Het graf werd weder zorgvuldig gesloten.

Onlangs vond men het noodzakelijk het graf weder te openen, tengevolge van het verbouwen van iets. De aanwezige Domheeren waren zeer nieuwsgierig al de genoemde kostbaarheden ook eens te zien.

Wie beschrijft echter hunne verbazing, toen zij in de kist niets anders dan de beenderen van Martinus den Vden vonden.

De kroon, de ringen, de kelken en al het edelgesteente waren verdwenen!

Niemand weet, wie het gestolen heeft!

Oplossingen van Charades.

XX. *Het heden.* XXI. *Keukenklouwer.* XXII. *Tegen zijn zin.* XXIII. *Raadsel.* XXIV. *Lamp.* XXV. *Barbarije.* XXVI. *Een kuil.* XXVII. *Rijkdom.* XXVIII. *Ledel.* XXIX. *Kracht.* (*Koning*, *Rusland*, *Amsterdam*, *Coevorden*, *Hel*, *Tantalus.*) XXX. *Lekkerkerk.* XXXI. *Adam.* XXXII. *Tafeldans.* XXXIII. *Een Evenaar.* XXXIV. *De Echo.*

Wij zullen bij eene volgende gelegenheid de namen der oplossers mededeelen, en dan tevens de oplossingen van de charades XXXV tot en met XLVI vermelden.

CHARADES.

L. Mijn eerste deel geeft eene verzameling, mijn tweede een inhoudsmaat, mijn geheel eene stad of een spel te kennen. Ik bezit een 1. 2. 5. 4. die jaarlijks velen tot mij voert, welke 1. 5. 2. 3. zijn op den 4. 5. 2. 6. die in hun land heerscht. Ook gaan zij wel naar de 2. 5. 3. 4. Een 6. 5. 2. 4. is eetbaar, ook een 2. 3. maar niet een 1. 2. 4.

LI. Als men het heeft is het onaangenaam, en als men het niet heeft is men ook niet te vreden. Wat is dat?

LII. Mijn woord bevat 5 lettergrepen en 13 letters, en beteekent eene zekere bloem. — 4. 7. 11. 13. een zekere bol. — 6. 7. 4. een ongelukkig iets. — 4. 7. 12. 6. een snel vervoermiddel. — 4. 7. 6. een beklagenswaardig voorwerp. — 2. 7. 4. een zeker dier. — 4. 10. 8. 6. een onontbeerlijk voedsel. — 1. 2. 5. 3. 4. smakelijk ooft. — 11. 7. 12. 6. iets van spoorwegen. — 6. 10. 8. 2. tot schoenmakers gebruik. — 4. 8. 6. 3. 13. iets zoets. — 6. 10. 8. 4. eene aardsoort. — 9. 8. 10. 2. iets van gevogelte; en 11. 5. 4. eene zekere drank.

Ter BOEK- en COURANTDRUKKERIJ
van M. T. Sz. GRATAMA, te ASSEN.